ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

43ՐԴ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 48 (2058) ՇԱԲԱԹ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 23, 2023
VOLUME 43, NO. 48 (2058) SATURDAY DECEMBER 23, 2023

Պաշտօնաթերթ՝
Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան
Արեւմտեան Ամերիկայի

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave. Suite 101
Pasadena, California 91104

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԷՆ

Կազայի Շարունակուող Ողբերգութիւնը

Հոկտեմբեր 7-ին, պաղեստինեան Համաս կազմակերպութեան զինեալները Կազայի հատուածէն անակնկալ յարձակում գործելով իսրայէլեան սահմանամերձ շրջաններուն վրայ սպանեցին 1200 հոգիներ ու իրենց հետ տարին մօտ 240 պատանդներ, որոնց մեծ մասը տակաւին կը մնան իրենց մօտ:

Համասի այս խիզախ գործողութիւնը շշմեցուց իսրայէլացի ժողովուրդին ու բացայայտեց իրենց բանակի ու հետախուզական կառոյցներու խոցելիութիւնը: Տեղի ունեցած սպանդը զօրակցութեան ալիք յառաջացուց՝ Իսրայէլի նկատմամբ, մանաւանդ որ, Համաս պատանդ վերցուցած էր երեխաներ, տարեցներ ու կանայք: Հետագային, աշխարհի վերաբերմունքը սկսաւ կամաց-կամաց փոխուիլ՝ ի տես Կազայի մէջ տեղի ունեցող անխնայ ռմբակոծութեան, որոնք չեն խնայեր բնակելի շէնքեր, հիւանդանոցներ ու կենսական ենթակառոյցները՝ խլելով անմեղ պաղեստինցիներու կեանքը, որոնց մէջ հազարաւոր երեխաներ:

Աւելի քան երկու ամիսէ ի վեր շարունակուող այս պատերազմի երկու բեւեռներուն կանգնած են ծայրայեղներ, որոնք կը հետապնդեն իրենց քաղաքական շահերը, ի վնաս անմեղ ժողովուրդի: Մէկ կողմը կեցած է կրօնամոլ, ծայրայեղական Համասը, իսկ միւս կողմը՝ ծայրայեղական ու դարձեալ կրօնամոլ Հրեայ շարժումները ներկայացնող Իսրայէլի կառավարութիւնը՝ գլխաւորութեամբ Բենիամին Նեթանյահուի, որ պատերազմի միջոցաւ կ'ուզէ նաեւ լուծել իր անձնական հարցերը, որոնք կառնչուին փտածութեան հարցերով իր դէմ եղած դատական մեղադրանքներուն:

Իսրայէլեան կողմը վճռած է համասականները արմատախիլ ընել Կազայէն եւ վերջնականապէս ձերբազատուիլ անոնց մնայուն սպառնալիքներէն: Կազան «մաքրելէ» ետք ինչ պիտի ըլլայ յաջորդ քայլը, Իսրայէլի համար նոյնիսկ յստակ չէ: Մինչեւ 2005 թուականը Կազան կը գտնուէր Իսրայէլեան բանակի գրաւման տակ: Այդ զօրքերը կ'ենթարկուէին յաճախակի յարձակումներու՝ պաղեստինեան դիմադրութեան կողմէ: Կազայէն քաշուելով Իսրայէլ կը խորհէր որ, պիտի կարողանայ աւելի լաւ պաշտպանուիլ, սակայն

Շար.ը էջ 6

Վարչապետ Փաշինեան Կ'արձագանքէ Փութինի Յայտարարութեան, Թէ Հայաստանն է Որ Արցախը Ճանաչցած է Ատրպէյճանի Կազմին Մէջ

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան Պետրոս Ղազարեանի հետ հարցազրոյցի ընթացքին

«Լեռնային Ղարաբաղի հարցի կարգաւորման որեւէ առաջարկ բանակցային գործընթացում չի նշանակել ԼՂ հարցի կարգաւորում», Դեկտեմբեր 19-ի երեկոյեան Հանրային հեռատեսիլի ալիքին տուած իր հարցազրոյցի ընթացքին ըսաւ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան:

«Որեւէ թուղթ չի եղել երբեւէ սեղանի վրայ, որ ստորագրելով նշանակէր Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի լուծում: Բոլոր տարբերակները, որ եղել են սեղանի վրայ, «մատրիտեան սկզբունքներէն» սկսած, ենթադրած են ԼՂ հարցի չլուծում», - շեշտեց Փաշինեան:

Ըստ վարչապետին՝ միայն մէկ տարբերակ եղած է 1999-ին, որ ստորագրելու պարագային կարելի էր ըսել, որ ԼՂ հարցը լուծուած է՝ Մեղրիի ու Արցախի փոխանակումը, «Մեղրին յանձնւում է Ատրպէյճանին, ԼՂ-ն միացւում է Հայաստանին»:

«Դա յատուկ էր արուած, որ Լեռնային Ղարաբաղի հարցը մահակ լինի պահել Հայաստանի գլխին, միգուցէ նաեւ Ատրպէյճանի:

Պատասխանելով հաղորդավար Պետրոս Ղազարեանի այն հարցին թէ, Ինչո՞ւ ըսիք՝ նշաձողը պէտք է իջեցնել, Փաշինեան պատասխանեց՝ «որովհետեւ մենք ուզում էինք ինքնորոշման մասին մեր պատկերացումները համապատասխանեցնել ինքնորոշման մասին միջազգային հանրութեան պատկերացումներին: Դա 1996 թուականի Լիզպոնի գագաթնաժողովի պատկերացումներն են»:

Արձագանքելով Ռուսաստանի նախագահի այն պնդումներուն, թէ Հայաստանն է որ, Արցախը ճանաչել Ատրպէյճանի կազմին մէջ, ոչ թէ Մոսկուան, Նիկոլ Փաշինեան ըսաւ. - «2020 թուականի Նոյեմբերին եւ Դեկտեմբերին Ռուսաստանի Դաշնութեան նախագահը յայտարարեց, որ Լեռնային Ղարաբաղը Ատրպէյճանի մաս է, այդ յայտարարութիւնները հրապարակային են: Այդ յայտարարութիւնն, իմ ընկալմամբ, հակասել է 2020 թուականի Նոյեմբերի 9-ի յայտարարութեանը»:

Շար.ը էջ 5

Ատամ Շիֆ Կոչ Կ'ընէ Յաւելեալ Օգնութիւն Ներառել Հայաստանին

Ներկայացուցիչներու Տան անդամ՝ Ատամ Շիֆ նամակ յղած է Ներկայացուցիչներու Տան եւ Ծերակոյտի ղեկավարութեան՝ կոչ ընելով Նախագահ Պայտընի Ազգային անվտանգութեան յաւելեալ ֆինանսաւորման օրինագծին մէջ ներառնել Հայաստանին տրամադրուող մարդասիրական օգնութիւնը:

Գոնկրէսական Ատամ Շիֆ

«Հայաստան կ'աջակցի աւելի քան 100,000 փախստականներու, որոնք տեղահանուած են Լեռնային Ղարաբաղէն 2023 թուականի Սեպտեմբերին՝ Ատրպէյճանի կողմէ ռազմական յարձակումներուն հետեւանքով, եւ ընդհանուր առմամբ մինչեւ 150,000 փախստականի 2020 թուականի 44-օրայ հակամարտութենէն յետոյ:

«Արցախը արտաքին աշխարհի հետ կապող միակ ճանապարհի՝ Լաչինի միջանցքի 10 ամիս տեւած շրջափակմամբ արցախցիներուն սովի ենթարկէ յետոյ, ատրպէյճանական ուժերը Սեպտեմբերի 19-ին լայնածաւալ յարձակում գործեցին Արցախի վրայ, որուն արդիւնքով առնուազն. 200 զոհ եւ 400 վիրաւոր, անոնց շարքին՝ երեխաներ, կանայք եւ ծերեր, ինչը դրդեց գրեթէ ամբողջ բնակչութեան փախ-

Շար.ը էջ 6

Ռուս-Հայկական Դաշնակցութիւնը Փորձութեան Կ'ենթարկուի. Լաւրով

Ռուսաստանի եւ Հայաստանի դաշնակցային կապերու ամրութիւնը քննութենէ կ'անցնի, քանի որ Արեւմուտքը կը փորձէ խաթարել երկու պետութիւններուն յարաբերութիւնները, ըսուած է Ռուսաստանի արտաքին գործերու նախարար Սերկէյ Լաւրովի ուղերձին մէջ:

Այդ ուղերձով ան Դեկտեմբեր 15-ին դիմած է «Հանրային դիւանագիտութեան դերն ու տեղը Ռուսաստանի եւ Հայաստանի միջեւ յարաբերութիւններու զարգացման գործին մէջ» նշանաբանով Մոսկուայի մէջ տեղի ունեցած համաժողովին:

«Այսօր Մոսկուայի եւ Երեւանի դաշնակցային կապերը փորձութեան կ'ենթարկուին, Արեւմուտքը կը ցանկայ սեպ խրել մեր եղբայրական ժողովուրդներու յարաբերութիւններուն մէջ», ըսած է Լաւրով:

Ռուսիոյ Արտաքին գործերու նախարարութեան ղեկավարը նաեւ համոզմունք յայտնած է, որ «քննարկումներու բերումով պիտի մշակուին յստակ առաջարկութիւններ եւ պիտի հաստատուին փոխադարձ օգտակար չփումներ»:

Շնորհաւոր Սուրբ Ծնունդ

Կաթողիկէ համայնքի Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ «Մասիս» կը շնորհաւորէ Հայ Կաթողիկէ համայնքը, մաղթելով յաջողութիւն, առողջութիւն, բարօրութիւն եւ բարգաւաճ տարի մը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Արտակ Զաքարեանը «Սխալմամբ Հանրայնացրել է Ձմեռ Պապին Գրած Նամակը»

Հ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

«Մեր պետութիւնն այժմ գտնւում է պատմական այնպիսի կրախի առջեւ, որին անհրաժեշտ է միայն համազգային նոր զարթօնք, վերածնունդ, ռեւանշ: Այլապէս բախտորոշ գէոպոլիտիկ քամիները խորտակման են տանելու հայկական պետականութեան նաւակը (Սերժ Սարգսեանի թողած ինքնավստահ զարգացող երկրից վերածուել ենք բախտի քմահաճոյքով ալեկոծ ճօճուող ու այս ու այնկողմ բախուող նաւակի)»:

Չէք հաւատայ, բայց այս մէջբերման հեղինակը ՀՀԿ-ական է, նախկին փոխնախարար եւ պատգամաւոր Արտակ Զաքարեանը: Տպաւորութիւն է ստացւում, որ Զաքարեանը ֆէյսպուքեան գրառման ժանրում սխալմամբ հանրայնացրել է Ձմեռ պապիկին գրած նամակը, որտեղ ցանկացած երեխայ, ինչ տարիքում էլ լինի, ինչպէս գիտենք, կիսւում է իր ֆանտաստիկ երազանքներով:

Երբ ՀՀԿ-ն է խօսում զարթօնքի, ռեւանշի մասին, դա ոչ այլ ինչ է, քան ֆանտաստիկ, եթէ կ'ուզէք՝ երկնագոյն երազանք: Զաքարեանի գրառմանն անդրադառնալու պատճառը, սակայն, ոչ այնքան դրա առաջին, որքան երկրորդ նախադասութիւնն է. արդեօ՞ք նախկին պաշտօնեան սթափ է մտածել այն շարադրելիս, թէ՞ ցանկալին իրականութեան տեղ դնելու հերթական նոպայի մէջ է եղել:

Փաստօրէն, Սերժ Սարգսեանը հերիք չէ մեզ թողել էր զարգացող, հետն էլ, պարզւում է, «ինքնավստահ զարգացող» երկիր, այն կարգի ինքնավստահ, որ Սինկաբուր դառնալուց «5 րոպէ» պակաս էինք: Մինչդեռ... եղաւ 2018-ի յեղափոխութիւնը ու ՀՀ «անշնորհակալ» քաղաքացիները, փաստօրէն, չցանկացան լինել զարգացող երկրի քաղաքացիներ ու ինքնավստահ մերժեցին դրա «գլխաւոր ճարտարապետին»:

2016 թ. Ապրիլեան պատերազմից յետոյ Փութինի ուղարկած, Սերժ Սարգսեանի նշանակած վարչապետ Կարէն Կարապետեանն էր, չէ՞, որ իր տեխնոկրատների կառավարութեան միջոցով փորձում էր Սերժ Սարգսեանի «պահած-չահած», մեզ թողած երկիրը տանել Սինգապուրի ճանապարհով, մասնաւորապէս Սիւնիքի մարզն էլ դարձնել Իսրայէլ՝ միաժամանակ կառավարութեան անդամներին սովորեցնելով «տարրական էթիկա», ասենք՝ «թարգել» «պրիմիտիւ գողութեամբ» զբաղուելը:

Այդ՝ ինքնավստահ զարգացող պետութեան ղեկավարը, նշենք, այսօր դատարանի առաջ է կանգնած դիզվառելիքի «պրիմիտիւ գողութեան» գործով, ապօրինի ծագում ունեցող գոյքի բռնագանձման գործով էլ պատասխանողի կարգավիճակ ունի: Արդէն առիթ ունեցել ենք յիշեցնելու, որ նրանից բացի՝ «ինքնավստահ զարգացող» պետութեան պատասխանատու պաշտօններ զբաղեցրած այլ անձինք էլ նոյն՝ Հակակոռուպցիոն դատարանի՝ վարոյթ ընդունած գործերով պատասխանողներ են, այդ թւում՝ Կարէն Կարապետեանին նախորդած Յովիկ Աբրահամեանը, որը քառօրեայ պատերազմից յետոյ, ի դէպ, փարիսեցիաբար յայտարարում էր «գոտիները ձգելու», պետական միջոցները խնայողաբար ծախսելու մասին:

Ի դէպ, կառավարութեան վերջին նիստի ժամանակ յայտնի դարձաւ, որ Սերժ Սարգսեանի թիկնազորի պետ, «Սերժի Վաչօ» մականունով յայտնի, միլիարդատէր Վաչագան Ղազարեանից բռնագանձուած «Եռաբլուր» պանթէոնին յարակից երեք հողատարածքները ամրացուել են Պետգոյքի կոմիտէին:

Այ, եթէ յիշեալ անձինք հալալ քրտինքով վաստակած լինէին իրենց ունեցուածքը, ոչ թէ՝ պետական միջոցների թալանի ու իւրացման, Սերժ Սարգսեանը մեզ ժառանգած կը լինէր ոչ թէ զարգացող, այլ փթթած, ծաղկած, բարգաւաճած, «Սինկաբուրին «ծալած, տակը դրած պետութիւն», որի բանակն այն աստիճան արդիականացուած կը լինէր, այնքան զինուած ու ամրակայուած, որ Ատրպէյճանը ուխք չէր անի մտածել գոնէ մի անօդաչու թռչող ճանճ գնել՝ ԼՂ հարցը պատերազմով լուծելու համար:

Ըստ Զաքարեանի, փաստօրէն, ՀՀ-ն այժմ վերածուել է «բախտի քմահաճոյքով ալեկոծ ճօճուող ու այս ու այնկողմ բախուող նաւակի» (ինչպիսի՜ չքեղ համեմատութիւն): Նախկին պատգամաւորը ակնյայտօրէն «օպերաները» խառնել է, քանի որ հե՛նց այս ու այնկողմ բախուող նաւակ յիշեցնող պետութիւն է մեզ թողել նրա քաղաքական պատրոնը՝ Սերժ Սարգսեանը:

«Բախտ» ասելով՝ Սերժ Սարգսեանի օրօք հասկանում էին ՀՀ ռազմավարական դաշնակցին, որի քմահաճոյքով էլ Հայաստանը կառավարւում էր ներսից ու դրսից, տակից ու վրայից, այն աստիճան, որ ՀՀ-ն, օրինակ, մի գիշերում Մաքսային միութեանը միանալու որոշում էր կայացնում, թէեւ մի քանի տարի ինքնավստահ բանակցել էր Եւրոպական միութեան հետ Ասոցացման եւ Ազատ առեւտրի համաձայնագրերի ստորագրման շուրջ:

Արտակ Զաքարեանին թերեւս պէտք է բարեկամաբար յորդորել Սերժ Սարգսեանի թողած պետութեան վերաբերեալ կեղծ տեղեկանք ներկայացնելու փոխարէն հարցում անել Կառավարութիւն եւ ստանալ 2017-ին արուած (իշխանութիւնների ֆինանսաւորմամբ) մի վերլուծութիւն, ըստ որի՝ կրիտիկական ենթակառուցուածքների զարգացման տեսակարար կշռով Հայաստանը, պայմանական միաւորներով, 10-1 հաշուով զիջել է Ատրպէյճանին: Ընդ որում՝ այս հաշուարկի մէջ ներառուած չեն էլեկտրաէներգետիկ համակարգը, տրանսպորտը եւ սպառազինութիւնը եւ եթէ ներառուէին, յարաբերակցութիւնը կը լինէր 20:1:

Այդ վերլուծութեան մասին, ի դէպ, 2021-ին Ազգային ժողովում՝ կառավարութեան ծրագրի 2020թ. կատարողականի զեկոյցի քննարկման ժամանակ, խօսեց նաեւ Նիկոլ Փաշինեանը՝ արձանագրելով՝ Սերժ Սարգսեանի թողած՝ Հայաստանի Հանրապետութիւնում ռազմարդիւնաբերական համակարգն սկսեց ձեւաւորուել միայն 2016 թուականի Ապրիլից՝ Ատրպէյճանից 11 տարի ուշացումով, իսկ բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտը, ի տարբերութիւն Ատրպէյճանի, ՀՀ-ում նախարարական մակարդակով 2017 թուականին դեռեւս ձեւաւորուած չէր: Մինչդեռ Ատրպէյճանում 13 տարի առաջ այդ ոլորտում նախարարութիւն էր ձեւաւորուած, եւ 2017 թուականին արդէն Ատրպէյճանն ունէր երկրի ուղեծրում 3 արբանեակ, որոնցից մէկը, որը գնել էր, հետախուզական:

«Այո՛, Ատրպէյճանը հետախուզական արբանեակ էր գնում, իսկ Հայաստանի իշխանութիւննե-

Շար.ը էջ 6

Փութինի Ուղերձը եւ Ալիեւի Ֆաշիզմը

ՎԱՀՐԱՄ ԱԹԱՆԵՍԵԱՆ

Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Փութինը ուղերձով դիմել է ԱՊՀ երկրների կառավարութիւնների ղեկավարներին՝ կոչ անելով պայքարել պատմութեան խեղաթիւրման եւ ֆաշիզմի հերոսացման դէմ: Փութինը յիշեցրել է Հայրենական մեծ պատերազմը, ֆաշիզմի դէմ խորհրդային ժողովուրդների համատեղ պայքարը եւ յորդորել, որ ԱՊՀ երկրներում յարգեն «Անմահների գունդ» շարժումը:

ԱՊՀ երկրենրի կառավարութիւնների ղեկավարների Խորհրդի նիստին ներկայ է նաեւ Ատրպէյճանի վարչապետ Ասադովը: Նա ելոյթ է ունեցել եւ հերթական անգամ իր երկիրը ներկայացրել որպէս բազմազգ, բազմամշակութային եւ հանդուրժողական, որտեղ բոլոր քաղաքացիները պաշտպանուած են սահմանադրութեամբ եւ օրէնքով, նրանց իրաւունքները՝ «անկախ ազգութիւնից եւ դաւանանքից երաշխաւորուած»:

Թէ ի՞նչ իրաւունքների մասին է խօսքը, երբ մէկ շաբաթուայ ընթացքում տասնմէկերորդ լրագրողն է կալանաւորուել՝ այլ հարց է: Աւելի էական է Ռուսաստանի նախագահի ուղերձը դիտարկել Արցախում իրավիճակի համապատկերին: Շուշի մուտք գործելու օրն ատրպէյճանցի զինուորականները փշրել են ԽՍՀՄ կրկնակի հերոս Նելսոն Ստեփանեանի կիսանդրին, աւերուել են ԽՍՀՄ աւիացիայի մարշալ Խանփերեանցի եւ գեներալ-գնդապետ Պարսեղովի տունթանգարանները, օկուպացուած բնակավայրերում ոչնչացուել են ոչ միայն ղարաբաղեան, այլեւ Հայրենական մեծ պատերազմում զոհուածների յուշահամալիրները:

Սա է հենց իրական ֆաշիզմը, որ շարունակւում է ռուսական զօրախմբի հրամանատարութեան աչքի առաջ: Ու՞մ է Վլադիմիր Փութինը ֆաշիզմի հերոսացման մէջ մեղադրում՝ յայտնի է՝ Մերձբալթեան երկրներ, Ուքրանիա, նախկին կոմունիստական Արեւելեան Եւրոպա: Բայց ու՞մ է «Անմահների գնդի» համախմբման կոչ անում Ռուսաստանի նախագահը: Ֆաշիստական Ատրպէյճանի՞ն:

Փութինի ուղերձը փորձ է՝ արդարացնելու Ուքրանիայի դէմ պատերազմը: Ատրպէյճանի հետ Լեռնային Ղարաբաղում «սիներգիան» լիովին ապալեգիտիմացնում է «ընդհանուր պատմութիւնը յարգելու» եւ «ֆաշիզմի հերոսացման դէմ պայքարը համատեղելու» փութինեան քարոզչութիւնը: Եթէ նախկին ԽՍՀՄ տարածքի մի սուբիեկտ կայ, որ արժանի է Ռուսաստանի ոչ միայն յարգանքին, այլեւ բացարձակ հովանաւորչութեանը, ապա դա Լեռնային Ղարաբաղն է, որտեղ Հայրենական մեծ կռուող պատերազմին զօրակոչուել է իւրաքանչիւր չորրորդ բնակիչ, զոհուել երկուսից մէկը:

Վիճակագրութիւնը դաժան եւ անհերքելի է. ԼՂԻՄ-ի 139 հազար բնակչից զօրակոչուել է 42 հազարը, 21 հազարը՝ զոհուել: ԽՍՀՄ հերոսի կոչման է արժանացել 21 արցախցի: Նման ցուցանիշ ԽՍՀՄ ժողովուրդներից ոչ ոք չունի, էթնոցիդի այս պատկերը նոյնիսկ Պելառուսի եւ Ռուսաստանի կորուստներն է գերազանցում: Եւ ի՞նչ ունենք այսօր՝ ֆաշիզմի հերոսացման դէմ պայքարի մասին Վլադիմիր Փութինի քարոզչութեան սնանկութեան վկայութիւնն է:

«ԱՌԱՋԻՆ ԼՐԱՏՈՒԱԿԱՆ»

Հրատարակելով հայաստանեան մամուլին մէջ լոյս տեսնող տարբեր յօդուածներ «ՄԱՍԻՍ» անպայմանօրէն չի բաժներ հոն արտայայտուող բոլոր տեսակէտները

Մասիս
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ
ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ

ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԷՆ
ՎԱՀԷ ԱԶԱՊԱՀԵԱՆ

MASSIS Weekly
Organ of **the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA**
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E:Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA $50.00, $100.00 (First Class)
Canada $125.00 (Air Mail)
Overseas $250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ԼՈՒՐԵՐ

Փաշինեան Հանդիպած է Գերիներու Հարազատներուն Հետ

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի հանդիպումը Հայաստան վերադարձած շիրակցի գերիներու հարազատներուն հետ

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան տիկնոջ՝ Աննա Յակոբեանի հետ հանդիպում ունեցած է անցած շաբաթ Հայաստան վերադարձած շիրակցի գերիներու հարազատներուն հետ:

Նիկոլ Փաշինեան, ըստ կառավարութեան հաղորդագրութեան, հաւաստիացուցած է, որ այս երեք տարիներու ընթացքին ամէն հնարաւոր բան կատարուած է գերիներու վերադարձին համար:

«Ձնայած պարզ է, որ բոլորս ել անհամբեր էինք օր առաջ տեսնել նրանց վերադարձը, բայց շնորհակալութիւն եմ յայտնում ձեզ համբերատարութեան համար, որովհետեւ դա շատ կարեւոր էր», ըսած է վարչապետը եւ յաւելած, որ ամէն բան պէտք է կատարուի, որպէսզի անոնք վերադառնան բնականոն կեանքի:

Երեւանի ու Պաքուի համատեղ յայտարարութենէն վեց օր անց 32 հայ գերիներ հայրենադարձուեցան: Վերադարձածներէն 26-ը շիրակցի պահեստազօրայիններն են, որոնք 44-օրեայ պատերազմէն մէկ ամիս անց Արցախի Խծաբերդի դիրքերէն գերեվարուած էին:

Ատրպէյճանի մէջ, ըստ հայաստանցի իրաւապաշտպաններու, հիմա 23 հայ կը պահուի, անոնց շարքին՝ Արցախի նախկին ղեկավարները:

ՄԻԵԴ-ը Հայ Զինծառայողներու Սպանութեան Հետ Կապուած Ատրպէյճանի Դէմ Որոշում Կայացուցած է

ՄԻԵԴ-ը հայ զինուորներու սպանութեան հետ կապուած Ատրպէյճանի դէմ որոշում կայացուցած է Մարդու Իրաւունքներու Եւրոպական Դատարանը հրապարակած է «Նարայեանը եւ միւսները ընդդէմ Ատրպէյճանի» գործով վճիռը: ՄԻԵԴ-ի որոշմամբ՝ խախտուած է Պայմանադրութեան 2-րդ յօդուածը (կեանքի իրաւունք) ՝ կապուած զինուորներ Էտկար Նարայեանի եւ Էրիկ Աբովեանի մահուան, ինչպէս նաեւ անոնց մահուան հանգամանքներու որեւէ քննութեան բացակայութեան վերաբերեալ:

ՄԻԵԴ-ը արձանագրած է, որ Պայմանադրութեան 13-րդ յօդուածին (արդիւնաւէտ պաշտպանութեան իրաւունք) համապատասխան քննելու անհրաժեշտութիւն չկայ, Պայմանադրութեան 14-րդ յօդուածին (խտրականութեան արգելք) համապատասխան քննելու անհրաժեշտութիւն չկայ: Բացի անկէ, ՄԻԵԴ-ի որոշմամբ՝ Ատրպէյճանը պարտաւոր է Պայմանադրութեան 44-րդ յօդուածի 2-րդ կէտին համաձայն դատարանի վճիռը օրինական ուժի մէջ մտնելու օրուընէ յետոյ երեք ամսուայ ընթացքին դիմողներուն վճարել 16 հազար եւրօ իւրաքանչիւր դիմումի համար, գումարած որեւէ հարկ, որ կրնայ գանձուիլ ոչնիւթական վնասի համար, 2780 եւրօ իւրաքանչիւր յայտի համար, որոնք պէտք է համատեղ վճարուին համապատասխան դիմորդներուն, գումարած որեւէ հարկ, որ կրնայ գանձուիլ անոնցմէ՝ կապուած ծախսերուն հետ: Դիմումատուները Հայաստանի Հանրապետութեան զինուած ուժերու զինուորներու հարազատներն են: Գործը կը վերաբերէ ատրպէյճանցի զինուոր Զինկիզ Կուրպանովի կողմէ հայ զինուորներ սպաննելուն:

Հայաստանի Մէջ Ռուսական Ալիքները Փակելու Հարց Չի Քննարկուիր

Բարձր Արհեստագիտական Արդիւնաբերութեան Նախարար Ռոպերթ Խաչատրեան

«Նոյնիսկ կարիք չի եղել փաստեր ներկայացնելու: Մենք ընդամէնը ասել ենք, որ խախտումներ են եղել, եկէք մանրամասն չքննարկենք խախտումները, եւ իրենք ընդունել են, որ եղել են խախտումներ», անդրադառնալով ռուսական լրատուամիջոցներով հակահայկական բովանդակութիւն տարածելու մասին հարցին՝ ըսած է բարձր արհեստագիտական արդիւնաբերութեան նախարար Ռոպերթ Խաչատրեան եւ նշած, որ ռուսական կողմը՝ համապատասխան նախարարութիւնը ընդունած է խախտումներու փաստը: Նախարարը ըսաւ, որ յստակ օրինակներ չեն քննարկուած:

Միաժամանակ նախարարը ըսաւ, որ ռուսական ալիքները Հայաստանի մէջ փակելու հարց չի քննարկուիր՝ անոնք պիտի շարունակեն հեռարձակուիլ:

«Եթէ մեր գործընկերները նշում են, որ քայլեր կը ձեռնարկեն, պարտաւորւում են, որ կը կարողանան ապահովել համաձայնագրի բոլոր կէտերը, դա մեր կողմից ակնկալւում է որպէս նման հաղորդումները եթեր չհեռարձակելու խոստում», ըսաւ նախարարը:

Ռոպերթ Խաչատրեանի կարծիքով՝ նախարարութիւնը արդիւնքներու հասած է իրենց ռուս գործընկերներու հետ խորհրդակցութիւններու շնորհիւ:

Նախարարը ըսաւ, որ իր պաշտօնանկութեան հարցը գոնէ իր հետ չի քննարկուիր:

ՊԵԿ Նախկին Նախագահին Որդիները Լուացած Են Յանցաւոր Ճանապարհով Ստացուած Շուրջ 1,5 Միլիառ Դրամ, 97 Միլիոն Տոլար Ու 2 Միլիոն Եւրօ

ՊԵԿ նախկին նախագահ Գագիկ Խաչատրեան

Դատախազը 2023 թուականի Դեկտեմբեր 12-ին հաստատած է Պետական Եկամուտներու Կոմիտէի նախկին նախագահ Գ.Խ.-ի որդի Ա.Խ.-ի եւ եղբօրորդիի, «Մուլտի գրուպ կոնցեռն»-ի գլխաւոր տնօրէն Ս.Ա.-ի եւ դրամատուներէն մէկուն վարորդ Ա.Պ.-ի վերաբերեալ մեղադրական եզրակացութիւնն ու վարոյթի նիւթերուն հետ յանձնել Հակափտածութեան դատարան:

Ազգային Անվտանգութեան Ծառայութեան քննչական գլխաւոր վարչութեան մէջ քննուած քրէական վարոյթով պարզուած է, որ Գ.Խ.-ն, 2008-2016 թուականներուն զբաղեցնելով Մաքսային Պետական Կոմիտէի նախագահի պաշտօնակատարի, նոյն կոմիտէի նախագահի, Պետական Եկամուտներու Կոմիտէի նախագահի եւ ելեւմուտքի նախարարի պաշտօնները, յանձնարարած է կոմիտէին, այնուհետեւ՝ Ելեւմուտքի նախարարութեան պաշտօնատար անձերուն համագործակցիլ իր որդիներ Ա.Խ.-ի եւ Գ.Խ.-ի, ազգական Ա.Խ.-ի կողմէ հիմնադրուած ընկերութեան հետ, վերացնել գնման ընթացակարգին մէջ յառաջացող խոչընդոտներն ու կիրառել աւելի բարենպաստ գնման ընթացակարգեր:

Օգտուելով Գ.Խ.-ի կողմէ ապօրինի կերպով ստեղծուած բարենպաստ պայմաններէն՝ ընկերութիւնը 2008-2020 թուականներու ընթացքին Կոմիտէին հետ կնքած է 4 միլիառ 426 միլիոն 435 հազար դրամ արժէքով ապրանքներու մատակարարման եւ ծառայութիւններու մատուցման պայմանագրեր:

Բացի անկէ, Գ.Խ.-ն, իրմէ ծառայողական կախուածութեան մէջ գտնուող եւ այլ անձերու մասնակցութեամբ, ապահոված է, որ իր որդիներուն ու եղբօրորդիին ընկերութեան հետ կնքուի 19 ծրագրային մուտուլի ձեռքբերման պայմանագիր՝ իրական արժէքէն էապէս բարձր՝ 4 միլիառ 283 միլիոն 580 հազար դրամով (նշուած ընկերութեան հետ պայմանագիր կնքելու ատեն՝ գնում կատարելու վերաբերեալ մրցոյթ չէ կայացած, ընտրուած է առանց գնումներու յայտարարութիւնը նախապէս հրապարակելու բանակցային ընթացակարգը, հրաւէրը ուղարկուած է միայն իր որդիներուն ու եղբօրորդիին ընկերութեան):

Գ.Խ.-ի որդիներ Ա.Խ.-ն, Գ.Խ.-ն եւ եղբօրորդի Ա.Խ.-ն մասնակցած ու ղեկավարած են Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ գործունէութիւն իրականացնող շուրջ 48 ընկերութիւն եւ, օգտուելով Գ.Խ.-ի զբաղեցուցած պաշտօններով պայմանաւորուած հովանաւորչութենէն, 2011-2016 թուականներու ընթացքին թաքցուցած են վերոնշեալ կազմակերպութիւններու գործունէութեան իրական ծաւալները: Այդպիսով յառաջացած են չյայտարարագրուած եւ հարկային մարմինի հսկողութենէն դուրս մնացած եկամուտներ՝ 1 միլիառ 555 միլիոն դրամ, 97 միլիոն 203 հազար ԱՄՆ տոլար, 2 միլիոն 65 հազար եւրօ:

ԼՈՒՐԵՐ

Վարչապետ Փաշինեան Յոյս Յայտնած Է, Որ Խաղաղութեան Գործընթացը Միտումնաւոր Չի Ձգձգուիր

Փաշինեան ելոյթ կ'ունենայ Արտաքին գործերու նախարարութեան մէջ Ամանորի եւ Սուրբ Ծննդեան առթիւ կազմակերպուած ընդունելութեան ժամանակ

Հայաստանի կառավարութեան առաջնահերթութիւններու շարքին է տարածաշրջանային յարաբերութիւններու բարելաւումը եւ կարգաւորումը, Արտաքին գործերու նախարարութեան մէջ Ամանորի եւ Սուրբ Ծննդեան առթիւ կազմակերպուած ընդունելութեան ժամանակ յայտնած է վարչապետ Փաշինեանը: «Շարունակում ենք հաւատարիմ մնալ խաղաղութեան օրակարգին արդէն իսկ համաձայնեցուած երեք սկզբունքների շրջանակներում: Յոյս ունենք, որ վերջին շրջանում տարածաշրջանում եւ տարածաշրջանի երկրներում տեղի ունեցող իրադարձութիւնները վերջնարդիւնքում չեն վկայի այն մասին, որ տեղի է ունենում խաղաղութեան գործընթացի միտումնաւոր ձգձգում», ըսած է ան:

ԱԳՆ-ի մէջ հայաստանցի դիւանագէտներէն բացի, նաեւ օտարերկրեայ դեսպանները եղած են: Վարչապետ Փաշինեան անոնց ներկայութեամբ խօսած է Հայաստանի ակնկալիքներէն ու դժգոհած է Արցախի մէջ ցեղային զտումը կանխելու հարցով միջազգային անգործութենէն: «2023 թուականը մեծ մարտահրաւէրների տարի էր, այդ մարտահրաւէրներից առանցքայինը Լեռնային Ղարաբաղում տեղի ունեցած ցեղային զտումներն էին, եւ դրա հետեւանքով, ըստ էութեան, Լեռնային Ղարաբաղի հայաթափումը: Այս առումով, ի հարկէ, տեղի ունեցածը հետեւանք էր մի իրավիճակի, երբ Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութիւնը բազմիցս հրապարակային ահազանգում էր, որ իրադարձութիւնները զարգանում են այդ ուղղութեամբ եւ ակնկալում էր միջազգային յստակ գործողութիւններ, բայց պիտի արձանագրենք նաեւ, որ այդ գործողութիւնները մենք չտեսանք», նշած է ան: Վարչապետը կրկնած է՝ եթէ հայերը Լեռնային Ղարաբաղ վերադառնալու հնարաւորութիւն չունենան, իր կառավարութիւնը ամէն ինչ պիտի ընէ, որ անոնք մնան Հայաստանի մէջ:

Լեմքինի Անուան Հիմնարկը ԱՄՆ-ին Կոչ Ըրած Է Պաշտպանելու Հայերուն՝ Երուսաղէմի Տարածքի Վէճին Մէջ

Լեմքինի անուան Ցեղասպանութեան կանխարգիլման հիմնարկը Միացեալ Նահանգներուն եւ Իսրայէլի այլ դաշնակիցներուն կոչ ըրած է պարտաւորութիւն ստանձնելու հայ համայնքին երաշխաւորելու պատշաճ իրաւական աջակցութիւն Հայկական Թաղամասի «Կովերու այգի» տարածքին շուրջ վէճին մէջ: Այս մասին կ'ըսուի հիմնարկի յայտարարութեան մէջ:

Նոյեմբեր 1-ին Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ Երուսաղէմի պատրիարքարանը նամակ յղած է Xana Gardens Ltd ընկերութեան՝ չեղեալ համարելու 2021 թուականի Յուլիս 8-ի պայմանագիրը, ըստ որուն՝ տարածքը 99 տարիով վարձակալութեան յանձնուած է գործարար Տենիէլ Ռուպինշթէյնին՝ հիւրանոց կառուցելու համար: Անկէ յետոյ իրավիճակը լարուած է, կողմերուն միջեւ պարբերաբար բախումներ տեղի կ'ունենան:

Հիմնարկը խորապէս մտահոգուած է Երուսաղէմի մէջ հայկական Թաղամասի ամբողջականութեան սպառնալիքով: Յայտարարութեան մէջ, մասնաւորապէս, կ'ընդգծուի, որ այս տարուայ աշնան հայերը արդէն կորսնցուցած են պատմական կարեւոր հող՝ Լեռնային Ղարաբաղը, որուն բնակչութիւնը ատրպէյճանական յարձակման պատճառով ստիպուած եղած է լքել իր տուները:

«Ջնայած Երուսաղէմի մէջ հայ բնակչութիւնը այսօր փոքրաթիւ է, սակայն Հայկական Թաղամասը կը շարունակէ մնալ սփիւռքի կարեւոր մասը: Այն պահպանուածներէն այսօր ապրող հնագոյն հայկական սփիւռքն է», կ'ըսուի յայտարարութեան մէջ:

Հիմնարկը ընդգծած է, որ Երուսաղէմի հայկական Թաղամասի մշակութային ժառանգութիւնը պէտք է պաշտպանուած ըլլայ կառուցապատողներէն:

Յոյսով Ենք, Որ Շատ Շուտով Խաղաղութեան Համաձայնագրի Կնքման Ականատեսը Կ'ըլլանք. Օ'Պրայըն

ԱՄՆ յոյսով է, որ շուտով խաղաղութեան համաձայնագիր կը կնքուի Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ: Այս մասին յայտնած է ԱՄՆ պետական քարտուղարին Եւրոպայի եւ Եւրասիոյ հարցերով օգնական Ճէյմս Օ'Պրայընը «Ամերիկայի Ձայն»-ին տուած հարցազրոյցին:

«Կը կարծեմ, որ իսկապէս կարեւոր է, որ երկու երկիրները խօսին միմեանց հետ եւ ձեռք բերեն գործնական պայմանաւորուածութիւններ: Զինուորականներու ազատ արձակման մասին յայտարարած էին անցեալ շաբաթ, եւ ահա, բառացիօրէն այս շաբաթ, անոնք արդէն տունն են: Երկիրները հանդէս եկած են համատեղ յայտարարութեամբ, որուն մէջ ցոյց տուած են միմեանց աջակցութիւնը շատ առումներով, այդ շարքին՝ իրենց միջազգային ձգտումներուն մէջ, օրինակ՝ այն բանով, որ Ատրպէյճանը կայանցնէ ՄԱԿ-ի կլիմայի յաջորդ համաժողովը, ինչին իրաւունքը այժմ ունի»,- ըսած է ան:

ԱՄՆ պետական քարտուղարին օգնական Ճէյմս Օ'Պրայըն

Անոր խօսքով՝ նման աջակցութեան դրսեւորումը կարեւոր քայլ է երկկողմ բնականոն յարաբերութիւններ կառուցելու ճանապարհին:

«Մենք յոյսով ենք, որ շատ շուտով կողմերու խաղաղութեան համաձայնագրի ձեռք բերման ականատեսը պիտի ըլլանք: Այս հարցով երկու կողմերն ալ շահագրգռուածութիւն յայտնած են:

Մենք, ինչպէս նաեւ Եւրոմիութեան մեր գործընկերները եւ այլ կողմեր պատրաստ ենք օգնելու անոնց այս հարցով: Մենք պիտի փափաքէինք, որ այս ամէնը շուտ աւարտէր, քանի որ խաղաղութեան արագ կնքումը հսկայական օգուտներ պիտի բերէ», ընդգծած է Օ'Պրայընը:

Ան յիշեցուցած է, որ Ուաշինկթընը բանակցութիւններու քանի մը փուլ կատարած է երկու երկիրներու արտաքին գործերու նախարարներուն միջեւ՝ յաւելելով, որ անոնք կրկին պիտի հանդիպին:

«Մենք պատրաստ ենք օգնելու: Մենք երկու կողմերուն կոչ կ'ընենք հանդիպելու, եւ այս պահուն անոնցմէ իւրաքանչիւրը յայտարարած է, որ պատրաստ է աշխատելու այս ուղղութեամբ», եզրափակած է ան:

Լուքաշենքօն Յիշեցուցած Է Ալիեւի Առաջարկը Սերժ Սարգսեանին՝ 5 Միլիառ Տոլարի Վերաբերեալ

Պելառուսիոյ նախագահ Ալեքսանտր Լուքաշենքօն յայտնած է, որ ղարաբաղեան հակամարտութեան մագլցում չէր ըլլար, եթէ կողմերը ժամանակին լսէին խորհուրդները եւ ձեռնարկէին անհրաժեշտ միջոցներ: Այս մասին ան յայտնած է ԱՊՀ անդամ պետութիւններու անվտանգութեան մարմիններու եւ հետախուզական ծառայութիւններու ղեկավարներու 19-րդ նիստին մասնակցող պատուիրակութիւններու ղեկավարներու հետ հանդիպման ընթացքին:

«Այո՛, մենք որոշ տեղ սխալներ թոյլ տուինք: Այո՛, որոշ տեղ չյաջողեցաւ՝ Հայաստանի մէջ, Ատրպէյճանի մէջ: Եկէք սա շտկենք», ըսած է ան:

Պելառուսիոյ նախագահ Ալեքսանտր Լուքաշենքօ

Լուքաշենքօն յայտնած է, որ Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը մեղաւոր չէ տեղի ունեցածին համար: Անոր խօսքով՝ ստեղծուած իրավիճակը ան «ժառանգութիւն» ստացած է: Ան յիշեցուցած է իր զրոյցը Հայաստանի նախկին նախագահ Սերժ Սարգսեանի եւ Ատրպէյճանի ղեկավար Իլհամ Ալիեւի հետ, որուն ժամանակ վերջինս հինգ շրջաններու դիմաց 5 միլիառ տոլար կ'առաջարկէր, սակայն հայկական պետութեան ղեկավարը չընդունեց անոր առաջարկը:

«Եթէ երթային անոր, չէր ըլլար առիթ սանձազերծելու այս պատերազմը: Ամէն ինչի շուրջ կը պայմանաւորուէին: Ինչո՞ւ այդ ժամանակ չըրին: Ջըրին՝ ստացան: Ի՞նչ է, Հայաստանի համար աւելի լա՞ւ է: Ոչ: Եւ Ատրպէյճանի համար հեշտ չէ: Իլհամը խելացի մարդ է այս հարցին մէջ», յայտնած է Պելառուսիոյ ղեկավարը:

Ան նաեւ յայտնած է, որ վերջերս Տուպայի մէջ զրուցած է իր ատրպէյճանցի գործընկերոջ հետ, անոր հետ քննարկած է Ղարաբաղի հարցը եւ բնակչութեան դուրս գալը:

«Կ'ըսէ՝ մենք ոչ մէկուն պիտի չդպնանք: Մենք, ընդհակառակը, այնպէս պիտի ընենք, որ բոլորը հասկնան, որ մենք քաղաքակիրթ երկիր ենք: Մենք պիտի օգնենք ընկերա-կենցաղային մակարդակով: Այնտեղ իշխանութիւնը ուժեղ է, անոնք ի վիճակի են այդ ընելու. ե՛ւ աջակցիլ, ե՛ւ օգնել», ըսած է Լուքաշենքօն:

Հայաստանի Մէջ NETFLIX-ի Համար Հաղորդաշարեր Պիտի Նկարահանուին

ԿԳՄՄ նախարարութեան եւ Գերմանացի ֆիլմ արտադրող Թիլ Շվայկերի ներկայացուցչին միջեւ կը ստորագրուի համաձանագիր

Հայաստանի մէջ NETFLIX-ի համար ֆիլմեր ու հաղորդաշարեր պիտի նկարահանուին: Այս մասին Ֆէյսպուքի իր էջով գրած է Հայաստանի Ազգային Ժողովի «Քաղաքացիական Պայմանագիր» խմբակցութեան պատգամաւոր Սիսակ Գաբրիէլեանը:

«Ինչպէս եւ ակնկալում էի, ֆիլմի օրէնքում վերջերս կատարուած փոփոխութիւնները գրաւիչ են դարձնում Հայաստանը ֆիլմարտադրութեան համար: Գերմանացի յայտնի դերասան, ֆիլմի արտադրող Թիլ Շվայկերի ներկայացուցչի հետ այսօր ԿԳՄՄ նախարարութիւնում ստորագրեցինք համագործակցութեան յուշագիր: Ընդհանուր երեք ֆիլմ, «Underdog», «Dead by Dawn», «Collapse» (Նեթֆլիքսի 8 մասնոց ֆիլմ), որոնք կը նկարահանուեն Հայաստանում: Նկարահանումները նախատեսում են սկսել տարեսկզբին: Սա կը լինի նոր օրէնքի փաստացի առաջին կիրառումը:

«Յիշեցնեմ. սահմանուած կանոնների պահպանման դէպքում, պետութիւնը ֆիլմարտադրողներին հետ կը վերադարձնի ներդրուած գումարի 10-40 տոկոսը: Յառաջիկայ օրերին ԿԳՄՄ նախարարութիւնը կը հրապարակի համապատասխան ապրանքների, ծառայութիւնների եւ դրանցից օգտուելու կարգն ու պայմանները:

«Ըստ մասնագէտների, տեղի առումով մեր երկիրը բաւականին յարմար է ֆիլմատադրութեան համար: Տարուայ գրեթէ բոլոր ժամանակահատուածներում միաժամանակ կարելի է ե՛ւ ձիւնոտ սարեր ունենալ, ե՛ւ շոգից հալուող ասֆալթ, եւ գեղեցիկ ժամանակից շինութիւններ, փողոցներ, եւ լքուած ու անմարդաբնակ գիւղեր ու գործարաններ», գրած է Գաբրիէլեան:

Wanderlust Reader Travel Awards-ին Մէջ Հայաստանը Յայտնուած Է Զբօսաշրջային Ուղղութիւններու Տասնեակին Մէջ

Լոնտոնի մէջ կայացած Wanderlust Reader Travel Awards-ի մէջ Հայաստանը յայտնուած է նոր զարգացող ամենացանկալի զբօսաշրջային ուղղութիւններու տասնեակին մէջ, յայտնած է է Զբօսաշրջութեան Կոմիտէն:

«Հարուստ մշակոյթը, հիասքանչ բնապատկերները եւ ջերմ հիւրընկալութիւնը Հայաստանը դարձնում են պարտադիր այցելութեան վայր», նշուած է հաղորդագրութեան մէջ:

Վարչապետ Փաշինեան Կ'արձագանքէ

Շարունակուած էջ 1-էն

Ան յիշեցուց, որ յետոյ Ատրպէյճան ներխուժեց ՀՀ տարածք, Երեւանը դիմց ՀԱՊԿ-ին ու Ռուսաստանի Դաշնութեան սակայն տեղի ունեցաւ զէրոյ արձագանք ռուսական կողմէն, միւս իրադարձութիւններու, անոնց շարքին՝ Փաուլխի դէպքերուն ժամանակ ալ ռուս խաղաղապահները չեն արձագանքած:

Հայաստանի Մէջ Տեղի Ունեցաւ Աշխատանքի Միջազգային Համաժողով

Աշխատանքի միջազգային համաժողովը Երեւանի մէջ

Չնայած Մարտահրաւէրներուն Եւ Դժուարութիւններուն, Հայաստանի Մէջ Նկատելի Են Աշխատանքի Ոլորտին Մէջ Զարգացումները. Կիլպերթ Եունկպօ

Հայաստանի մէջ առաջին անգամ տեղի ունեցած է Աշխատանքի միջազգային համաժողով՝ Աշխատանքի եւ ընկերային հարցերու նախարարութեան նախաձեռնութեամբ եւ Աշխատանքի միջազգային կազմակերպութեան (ԱՄԿ) գլխաւոր տնօրէն Կիլպերթ Եունկպոյի մասնակցութեամբ:

Միջոցառման մասնացած են ՀՀ նախագահ Վահագն Խաչատուրեանը, ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը, Աշխատանքի եւ ընկերային հարցերու նախարար Նարեկ Մկրտչեանը, օրէնսդիր եւ գործադիր մարմիններու ներկայացուցիչներ, ինչպէս նաեւ բարձրաստիճան պաշտօնեաներ՝ Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններէն, Քաթարէն, Հնդկաստանէն, Շուէտէն, Սինկափուրէն, Ուզպէքիստանէն, Ֆրանսայէն եւ շարք մը այլ երկիրներէ:

Համաժողովին բացման ելոյթով հանդէս եկած է ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը: Կարեւորելով աշխատանքի դերը քաղաքակրթութեան եւ զարգացման հիմքին՝ վարչապետը աշխատանքի գործօնը դիտարկած է նաեւ որպէս մարդոց ներուժի իրացման եւ բացայայտման հնարաւորութիւն: «Աշխատանքի ու աշխատանքային յարաբերութիւնների հետ կապուած հարցերը, ի հարկէ, մեծ մարտահրաւէրներ են պարունակում իրենց մէջ, եւ ինչպէս նման դէպքերում ասւում է՝ նաեւ մեծ հնարաւորութիւններ: Ի հարկէ, շահող են դուրս գալիս այն երկրները եւ հասարակութիւնները, ովքեր կարողանում են հասցէագրել ի յայտ եկած մարտահրաւէրները եւ հակասութիւնները: Բացի համաշխարհային մարտահրաւէրներից, Հայաստանի Հանրապետութիւնը՝ մենք էլ մեր հերթին ունենք մեր տեղային մարտահրաւէրները, որոնք կապուած են ընկերային քաղաքականութեան եւ աշխատանքի քաղաքականութեան հետ: Ընդհանրապէս՝ ամենամեծ մարտահրաւէրն այն է, որ առաջինը՝ պետութիւնը եւ հասարակութիւնն աշխատանքի միջոցով կարողանան իրացնել զարգացման իրենց ներուժը, երկրորդը, որը նոյնքան կարեւոր է, որ անհատը աշխատանքի մակարդակում կարողանայ զարգացնել եւ բացայայտել իր ներուժը: Միշտ չէ, որ այս երկու անհրաժեշտութիւնները համընկնում են, որովհետեւ խնդիր մէկ՝ այնպէս անել, որ մարդիկ աշխատելու հնարաւորութիւն ունենան եւ խնդիր երկու՝ այնպէս անել, որ մարդիկ ունենան այնպիսի աշխատանքով զբաղուելու հնարաւորութիւն, որն իրենց համար հաճելի է, որն իրենց համար ապահովում է որոշակի կենսամակարդակ եւ ներուժի որոշակի բացայայտում ու զարգացում», նշած է վարչապետը:

Կիլպերթ Եունկպօն իր ելոյթին մէջ ըսած է, որ չնայած առկայ մարտահրաւէրներուն եւ դժուարութիւններուն, Հայաստանի մէջ նկատելի է աշխատանքի ոլորտին մէջ առկայ զարգացումները: Աշխատանքի միջազգային կազմակերպութեան գլխաւոր տնօրէնը կարեւորած է նաեւ աշխատանքի ոլորտին մէջ արհեստագիտութիւններու զարգացման դերը, որոնք կրնան մեծապէս նպաստել մարդոց կեանքի որակի լաւացման:

«Հակամարտութիւններու եւ ճգնաժամերու հետեւանքով կը մեծնայ գործազրկութեան մակարդակը, եւ մենք պէտք է ամէն ինչ ընենք, որ յաղթահարենք այս իրավիճակը: Արհեստագիտութիւններու զարգացումը եւս կրնայ նպաստել մարդոց կեանքի որակի լաւացման: Այս գործին մէջ շատ կարեւոր է արհեստական բանականութեան դերը, որ կը խթանէ աշխատաշուկայի զարգացումը», նշած է Եունկպօն:

Փութինը ԱՊՀ Ղեկավարները Կը Սպասէ Սան Փեթերպուրկի Մէջ

Ռուսաստանի նախագահ Վլատիմիր Փութին ԱՊՀ երկիրներէն իր գործընկերները կը սպասէ Դեկտեմբերի վերջը Սան Փեթերպուրկի մէջ կայանալիք աւանդական ոչ-պաշտօնական հանդիպման:

«Յոյսով եմ, որ շուտով կը տեսնուինք Սան Փեթերպուրկի մէջ՝ ԵԱՏՄ Բարձրագոյն տնտեսական խորհուրդի նիստին եւ ԱՊՀ ոչ-պաշտօնական հանդիպման», ըսած է Փութին տեսաուղերձով, որ հասցէագրուած է Մոսկուա ժամանած ԱՊՀ կառավարութիւններու ղեկավարներուն:

Վլատիմիր Փութինը այդ ուղերձին մէջ նաեւ խնդրած է ԱՊՀ ղեկավարներուն փոխանցել իր ջերմ ողջոյնները:

Չափազանցուած Ուժը Կրնայ Ժխտական Արդիւնք Տալ

ՄԵԹՐ ՊԱՐԳԵՒ ԴԱՒԻԹԵԱՆ

5 Դեկտեմբեր 2023-ին, Ամերիկայի Քոնկրեսի ենթայանձնախումբերէն մէկուն կողմէ (House Committee on Education and Workforce) հարցաքննութեան կանչուած էին Ամերիկայի հռչակաւոր համալսարաններէն երեքին՝ Harvard-ի, U-Penn-ի եւ MIT-ի նախագահները, պատասխան տալու իրենց համալսարաններէն ներս տեղի ունեցող հակասեմական կամ հակահրէական դէպքերու մասին:

Երեք համալսարաններուն մէջ ալ կարգ մը խռովութիւններ տեղի ունեցած էին Պաղեստինի ի նպաստ ցոյցերու ընթացքին, ուր ցուցարարները մեղադրած էին Իսրայէլը որպէս Համասի ահաբեկչութեան ծնունդ տուող աղբիւր՝ զինք արժանի դարձնելով այդպիսի ահաբեկչութեան: Ամերիկայի հրեայ համայնքը մտահոգ էր, որ այդ համալսարանները պէտք եղած չափով զսպած չէին հակաիսրայէլեան շարժումները իրենց շունչին տակ, զսպուած չէր առելավառ կեցուածքը ցուցարարներուն՝ հրեայ աշակերտներու եւ ուսուցիչներու դէմ:

Հրեայ ծագումով քոնկրեսական էլիզ Սթեֆանիք Հարվըրտի նախագահին ուղղած իր հարցումով ուզեց յստակ պատասխան ստանալ, թէ հրեաներու դէմ ցեղասպանութեան կոչ ընելը «ահանդստացնող» (harassment) բառին տակ իյնալով չեղում կը սեպուի՞ համալսարանի կանոններէն եւ պատժելի կը դառնա՞յ: Երբ յստակ պատասխան չստացաւ, ան ուզեց բացայայտ «այո» կամ «ոչ» պատասխան մը:

Երեք համալսարաններու նախագահները փորձեցին ըսել, թէ ատելութեան արտայայտութիւնը (hate speech) կախում ունի բնագիրէն (context) եւ չի կրնար դատավարելի (actionable) դառնալ: Աշակերտները կրնան արտաքսուիլ, եթէ ատելութեան արտայայտութիւնը գործի ընթացք (conduct) ստանայ: Երեքն ալ ուզեցին վեր պահել ազատ արտայայտուելու իրաւունքը եւ քոնկրեսական Էլիզ Սթեֆանիքին չուզեցին «այո» կամ «ոչ» պատասխան տալ:

Անմիջապէս երեք նախագահներուն հրաժարականը պահանջող ձայներ բարձրացան: U-Penn-ի նախագահը իր հրաժարականը տուաւ, իսկ միւս երկու նախագահներուն կողքին կանգնեցան իրենց համալսարաններուն մէջ գործող աշխատակիցները: Միլիառատէր Պիլ Աքման, որ 24 միլիոն նուիրատուութիւն ըրած էր Հարվըրտին, խիստ քննադատութիւններով պահանջեց նախագահին հրաժարականը: Ուրիշ մեծ նուիրատուներ ալ զայրոյթ յայտնեցին՝ խարանելով նախագահներուն կողմէ եղած անկողմնակալ արտայայտութիւնները:

Առաւել՝ 71 քոնկրեսականներ, Հանրապետական եւ Տեմոքրաթ կուսակցութիւններէն, նամակ յղեցին երեք համալսարաններու կառավարիչներու խորհուրդներուն (Board of Directors)՝ անոնցմէ պահանջելով հրաժարականները այդ երեք նախագահներուն:

Իսրայէլի ՀԶՕՐ բանակը եւ Ամերիկայի ՀԶՕՐ համայնքը կամ լոպին ձեռք-ձեռքի տուած՝ ամէն ինչ կ'ընեն խեղդելու համար ամէն ձայն, որ կը բարձրանայ Իսրայէլի չափազանցեալ ուժի կիրարկումը դատապարտող:

Խումբ մը ահաբեկիչներու անընդունելի արարքին դէմ ոչնուազ ահաբեկիչ արարքով Իսրայէլի որդեգրած պատժամիջոցը երկու միլիոն ժողովուրդի դէմ՝ անոնց տուները քարուքանդ դարձնելով, անմեղ մանուկները հազարներով սպաննելով ու որբացնելով, ապրելու ամէն պէտքերէ ժողովուրդ մը ամբողջ զրկելով ո՛չ համբաւ, ո՛չ ալ պատիւ կը բերէ Իսրայէլի եւ հրեայ ժողովուրդին: Ցեղասպանութիւն ճաշակած ժողովուրդ մը ինչպէ՞ս կը յանդգնի այսքան ամբարտաւանութեամբ անտեսել պահանջքը աշխարհի, որ դադրին կրակն ու սպանդը: Հզօր հրեայ համայնքի պահանջքին ենթարկուած Ամերիկան էր, որ դէմ կեցաւ պատերազմը դադրեցնել ուզող ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ պահանջքին:

Այսքան ամբարտաւանութիւն վստահաբար չի բխիր գիտակից հրէութիւն կամ հակասեմականութիւն ՏԱՐԱԾԵԼ ՋՈՒԶՈՂ հրեաներու կողմէ: Նեթանիահուն եւ իր շուրջ հաւաքուած կրօնապաշտները Իսրայէլի նոյնքան մեղադրելի են՝ որքան «Համաս»-ական կրօնապաշտները. երկուքն ալ կը մերժեն երկու պետութիւն ստեղծելու Քեմբ Տէյվիտի մէջ առնուած որոշումը՝ միանգամընդմիշտ լուծելու համար արաբ-իսրայէլեան հակամարտութիւնը:

Չափազանցեալ ուժի գործածութիւնը շատ հաւանաբար պիտի տայ իր ժխտական արդիւնքը, որու պատճառաւ վերջերս նախագահ Պայտընի նախնական անվերապահ աջակցութիւնը Նեթանիահուի սանձարձակ քայլին՝ Կազան հիմնայատակ կործանելու եւ Համասը արմատախիլ ընելու, սկսած է իր վերապահութիւնը զգալի դարձնել՝ խօսելով լուծումի մը մասին, որով պաղեստինցիներուն պէտք է տալ պետութիւն մը:

Նախագահ Պայտըն, վստահաբար, նման արտայայտութիւն ունեցաւ խորհրդակցելով Ամերիկայի հռչակաւոր հրեայ լոպիին եւ Իսրայէլով մտահոգ դաշնակիցներուն հետ, որոնք չափազանցեալ ուժի կիրարկումին մէջ կը տեսնեն ոչ-նպաստաւոր աշխարհ մը Իսրայէլի հանդէպ: Վստահաբար երեք հռչակաւոր համալսարաններու նախագահներուն հետ կը կանգնին նաեւ մեծ թիւով ամերիկացիներ, որոնք հեշտ աչքով չեն դիտեր ամերիկայի հզօր հրեայ լոպիին ամբարտաւանութիւնն ու մեծխօսիկութիւնը (bullying) իրենց համբաւաւոր համալսարաններու նախագահներուն նկատմամբ:

Կազայի Շարունակուող Ողբերգութիւնը

Շարունակուած էջ 1-էն

հետագայ զարգացումները եկան փաստելու որ, այդ եւս պատրանք էր:

Կազայի պատերազմը երկու մասի բաժնած է նաեւ Միացեալ Նահանգներու հանրային կարծիքը: Երիտասարդ սերունդը սկսած է թեքուիլ դէպի պաղեստինցի ժողովուրդի իրաւունքերը: Այս երեւոյթը կրնայ ապագային ազդել Իսրայէլի նկատմամբ Ամերիկայի վարած քաղաքականութեան վրայ: Առանց Միացեալ Նահանգներու նիւթական եւ ռազմական օժանդակութեան վտանգի տակ կը յայտնուի Իսրայէլի գոյութիւնը:

Սկզբնական շրջանին Պայտընի վարչակարգը անվերապահ զօրակցութիւն յայտնեց Իսրայէլին եւ սկսաւ ռազմական աջակցութիւն փութացնել Թել Ավիւին: Ժողովուրդի տրամադրութեան փոփոխութիւնը եւ զինադադարի պահանջով տեղի ունեցող բազմամարդ բողոքի ցոյցերը զգալիօրէն ազդած են Սպիտակ Տան վարած քաղաքականութեան վրայ: Նախագահ Պայտըն կը զգուշացնէ Իսրայէլին, որ ան սկսած է կորսնցնել աշխարհի համակրանքը: Ուաշինկթըն կը փորձէ վերակենդանացնել երկու պետութեան՝ Իսրայէլի եւ Պաղեստինի, իր քաղաքականութիւնը: Սակայն այս պայմաններուն տակ այդ ծրագրի իրականացումը կը բախի դժուարութիւններու, նոյն այդ երկու ծայրայեղական մօտեցումներուն պատճառաւ: Նեթանյահուն կտրականօրէն դէմ կ'արտայայտուի երկու պետութեան գաղափարին, իսկ Համասի համար եւս այդ տեսակէտը ընդունելի չէ, քանի որ ան կը հետապնդէ Իսրայէլ պետութեան վերացումը քարտէզէն:

Այսպիսով, Միջին Արեւելքը կը շարունակն ամբողջ աշխարհին համար մնալ ապակայունացնող տարածաշրջան մը, իսկ պաղեստինցի ժողովուրդը՝ Կազայի մէջ ու այլուր կը շարունակէ տառապիլ՝ առանց անկախութեան, խաղաղութեան ու բարեկեցիկ կեանքի մը հեռանկարին:

Գ. ԽՈՏԱՆԵԱՆ
«ՄԱՍԻՍ»

Ատամ Շիֆ Կոչ Կ'ընէ Յաւելեալ Օգնութիւն

Շարունակուած էջ 1-էն

չելու իրենց կեանքին համար:

«Մենք կը հասկնանք, որ Հայաստանի կառավարութիւնը յայտնաբերած է աւելի քան 1,5 միլիառ տոլար յատկացնելու անհրաժեշտութիւն Լեռնային Ղարաբաղէն փախստականներու երկարաժամկէտ բնակարանային կարիքներուն համար, սակայն միջազգային հանրութեան եւ Միացեալ Նահանգներու զգալի եւ կայուն աջակցութիւնը կը պահանջուի կարճաժամկէտ խնդիրներու լուծման եւ փախստականներու միջնաժամկէտ կարիքներուն համար:

«Հայաստանի մէջ գտնուող փախստականներու հրատապ մարդասիրական կարիքներու մեղմացումը եւ մարդկային տառապանքը մեղմելը պէտք է ըլլան առաջնահերթութիւն: Ազգային անվտանգութեան յաւելուածը պէտք է ներառէ Հայաստանին տրամադրուող ԱՄՆ-ի մարդասիրական օգնութիւնը, որ բաւարարէ մարտահրաւէրները՝ լուծելու Հայաստանի ծաղկող ժողովրդավարութեան նկատմամբ ԱՄՆ-ի նուիրուածութիւնը ցոյց տալու, քանի որ հայ ժողովուրդը կը շարունակէ դիմակայել չյայտարարուած ռազմական յարձակումի եւ ցեղասպանութեան սպառնալիքներուն՝ իր միապետական հարեւանին կողմէ»,- կ'եզրակացնէ Ատամ Շիֆ իր նամակին մէջ:

Արտակ Զաքարեանը

Շարունակուած էջ 2-էն

ըը գնում էին հողամասեր յունական կղզիներում, եւրոպաներում, այնտեղ, որտեղ հնարաւոր էր»,- յայտարարել էր Փաշինեանը:

(Ի դէպ, «խորտակուող» Հայաստանի առաջին արբանեակը «ArmSat-1»-ը տիեզերք արձակուեց 2022 Թուականի Մայիսի 25-ին, արբանեակի ուղարկած տուեալները Հայաստանում կ'օգտագործուեն սահմանները հսկելու, արտակարգ իրավիճակները կանխարգելելու եւ կառավարելու, շրջակայ միջավայրը պահպանելու նպատակով):

Հարց Զաքարեանին՝ սա «հաստատուն զարգացո՞ղ», թէ՞ «պատմական կրախի առաջ» կանգնած պետութեան նկարագիր է:

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ»

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք
«Մասիս» Շաբաթաթերթին
Massis2@earthlink.net (626) 797-7680

Massis Weekly

Volume 43, No. 48 — Saturday, December 23, 2023

Pashinyan's Responds to Putin's Statement on Armenia Recognizing Artsakh as Part of Azerbaijan

In the 30-Year Negotiation Process Their Was No Viable Solutions for the Nagorno-Karabakh Issue

YEREVAN - Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan refuted Russian President Vladimir Putin's statement on Tuesday, asserting that he was not the first to recognize Nagorno-Karabakh as part of Azerbaijan. Pashinyan pointed out that Putin had done so in November and December 2020, shortly after the conclusion of the 44-day war in the conflict zone.

"These statements by Putin are public and can be found on social networks," Pashinyan stated in an interview with Armenia's Public Television.

According to him, these statements contradict the trilateral agreement of November 9, 2020, made by the leaders of Armenia, Azerbaijan, and Russia to end the 2020 autumn war.

Pashinyan also recalled that when Azerbaijan invaded parts of Armenia in 2021, Armenia invoked all possible articles of the CSTO treaty and other earlier-adopted documents, such as the Russian-Armenian Treaty on Friendship and Cooperation. This treaty envisaged military assistance to the parties in case of an invasion of their territories. However, there was no response, which violated the CSTO's statutes and declared mission.

"I subsequently resigned, and the National Assembly was dissolved. Elections were scheduled for June 20, 2021. During those days, the Russian Foreign Minister visited Armenia and Azerbaijan. There was a high probability that if the Armenian government had reacted differently, the elections would not have taken place, and the Republic of Armenia would have been dissolved," Pashinyan explained.

He further noted that in February 2022, Russia and Azerbaijan signed a declaration that elevated their relations to a strategic level. This declaration recognized the inviolability of borders and pledged not to take actions conflicting with each other's national interests. Subsequently, events in Karabakh's Parukh unfolded when Russian peacekeeping troops in Nagorno-Karabakh failed to prevent Azerbaijani forces from occupying Parukh village, which was within their zone of responsibility. This was a vio-

Continued on page 4

Security Council Session Held in Yerevan

YEREVAN -- Chaired by Prime Minister Nikol Pashinyan, a meeting of the Security Council was held.

In addition to the members of the SC, the President of the Republic Vahagn Khachaturyan, the President of the National Assembly Alen Simonyan, the Chief of Staff of the Prime Minister Arayik Harutyunyan, the Minister of Economy Vahan Kerobyan, the Chairman of the Standing Committee on Foreign Relations of the National Assembly Sargis Khandanyan, the head of the "Civil Contract" faction of the National Assembly Hayk Konjoryan participated in the session, the Prime Minister's Office said.

During the session, issues related to the normalization of Armenia-Azerbaijan relations, food security of the Republic of Armenia, the automated system of unified management of the Armed Forces of the Republic of Armenia and other security issues were discussed.

Greece, Armenia Sign Military Cooperation Agreement

ATHENS — Greek Minister of National Defence Nikos Dendias met with his Armenian counterpart, Suren Papikyan, during the latter's visit to Athens on Thursday.

The Defense Ministers of the two countries signed an Agreement "On Military-Technical Cooperation between the Government of the Republic of Armenia and the Government of the Hellenic Republic".

Following their meeting, Dendias stated, "We condemn terrorism and strive to protect civilians. We support everyone's right to live in their ancestral homes. We endorse the resumption of negotiations between Azerbaijan and Armenia, facilitated by the European Union, to establish conditions of peace and security for the region's peoples. We stand by the Armenian people."

Dendias noted that the meeting coincides with a period of heightened

Continued on page 4

Rep. Schiff Urges House, Senate Leadership to Include Humanitarian Aid for Armenia in Supplemental Funding Request

WASHINGTON, D.C— Representative Adam Schiff (D-Calif.) sent a letter to House and Senate leadership on Friday, urging them to include robust humanitarian aid for Armenia in President Biden's National Security Supplemental funding request. This comes as Armenia supports more than 100,000 refugees displaced from Nagorno-Karabakh (Artsakh) by the unprovoked military attacks by Azerbaijan in September 2023, and up to 150,000 refugees in total since the 44 Day Conflict in 2020.

"After systematically starving the people of Artsakh with a 10-months-long blockade of the Lachin Corridor, the only road that connected Artsakh with the outside world, Azerbaijani forces launched a large-scale attack on Artsakh on September 19, resulting in at least 200 dead and 400 wounded, including children, women, and the elderly, and prompting nearly the entire population to flee for their lives. By the time a UN mission was sent—far too late—to review conditions on the ground, the team reported hearing that only 'between 50 and 1,000 ethnic Armenians remain in the Karabakh region.' The majority of those refugees are now in Armenia, where they arrived in desperate condition and in need of aid," Schiff wrote in the letter.

"We understand the Armenian government has identified a need to allocate more than $1.5 billion toward the long-term housing needs of refugees from Nagorno-Karabakh, but significant resources from the United States will be needed to address the short- and medium-term needs of refugees. Alleviating human suffering and meeting the urgent humanitarian needs of the refugees now in Armenia must be a top priority. The national security supplemental must include a robust level of U.S. humanitarian assistance for Armenia sufficient to address the scope of the challenge and demonstrate the U.S. commitment to Armenia's flourishing democracy, as the Armenian people continue to face unprovoked military aggression and threats of genocide at the hands of its autocratic neighbor," Schiff concluded.

Schiff's 30th Congressional District, which includes the cities of Burbank and Glendale, is home to the largest Armenian diaspora outside of Armenia. He serves as Vice Chair of the Congressional Armenian Caucus.

Parliament Speaker Alen Simonyan: CSTO Has Demonstrated Criminal Inaction

GYUMRI -- Parliament speaker Alen Simonyan on Friday accused the Collective Security Treaty Organization (CSTO) of "criminal inaction" and did not rule out the possibility of Armenia's exit from the Russian-led military alliance.

"If Armenia's interests require any [foreign policy] U-turn, there will be such a U-turn," Simonyan told reporters in Gyumri. "If such a decision is made the people of Armenia will know about it."

"On a number of occasions, the CSTO has demonstrated criminal inaction, to say the least, towards Armenia," he charged. "Let nobody think that we expected or expect soldiers of [other] CSTO countries to come here and shoot at Azerbaijanis. But we should have at least seen a political evaluation [of Azerbaijan's actions,] and we haven't seen it."

Simonyan, who is a leading political ally of Prime Minister Nikol Pashinian, referred to the CSTO's and Russia's failure to condemn Azerbaijan's offensive military operations launched along the Armenian-Azerbaijani border last year and in 2021. Armenia officially requested military aid from its ex-Soviet allies in September 2022.

Pashinyan subsequently pledged to "diversify" his Armenia's foreign and security policy, saying that Russia is "unable or unwilling" to honor its security commitments to his country. He and other Armenian officials have boycotted high-level CSTO meetings held in recent months, raising growing questions about Armenia's continued membership in the alliance.

It contrast to his harsh criticism of the CSTO, Simonian said Armenia should remain a member of the Eurasian Economic Union (EEU), a Russian-led trade bloc, and the Commonwealth of Independent States (CIS), a larger and looser grouping of former Soviet republics. He pointed to its economic dependence on Russia and described the CIS as a "platform for cooperation that benefits our country."

Russian President Vladimir Putin suggested on Thursday that Yerevan is not planning to leave any of the three organizations.

"I don't think that it is in Armenia's interests to end its membership in the CIS, the EEU and the CSTO," Putin told a year-end news conference in Moscow.

"Leaving CIS, EAEU, CSTO Not In Armenia's Interests": Putin

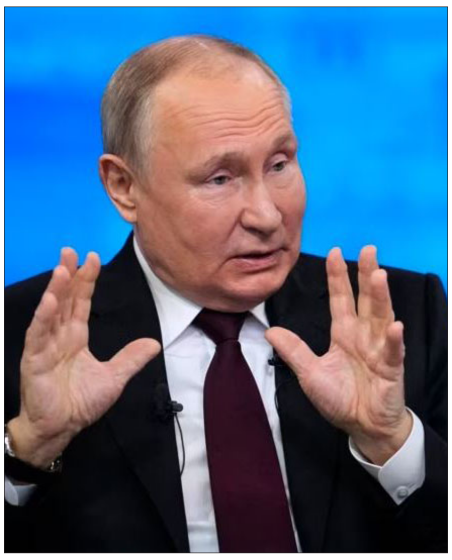

MOSCOW — Russian President Vladimir Putin suggested on Thursday that Armenia is not planning to leave Russian-led military and economic blocs despite boycotting recent high-level meetings of their member states.

"I don't think that it is in Armenia's interests to end its membership in the [Commonwealth of Independent States,] the [Eurasian Economic Union,] and the [Collective Security Treaty Organization,]" he told a year-end news conference in Moscow. "Ultimately, this is still the choice of the state."

"As for the absence of the prime minister of Armenia [Nikol Pashinyan] from common events, we know that this is due to some processes in Armenia and is not related to a desire or unwillingness to continue working in these integration associations. We'll see how the situation develops,"

Those processes are "connected with Karabakh," Putin said, referring to Azerbaijan's September 19-20 military offensive in the region launched despite the presence of Russian peacekeeping forces there.

"But it's not we who abandoned Karabakh," he went on. "It's Armenia that recognized Karabakh as a part of Azerbaijan. They did so purposefully and did not quite inform us that they are about to make such a decision."

Armenian leaders have faulted the Russians for their failure to prevent, stop or even condemn the Azerbaijani military operation despite the 2020 ceasefire brokered by Putin.

Armenia to Modernize Metsamor Nuclear Power Plant

YEREVAN—The Armenian government will pay a Russian company up to $65 million to modernize the Metsamor nuclear power and extend the life of its sole operating reactor until 2036.

The funding will take the form of a "budgetary loan" to be provided to the state-owned plant's management. The latter will sign a relevant contract with Rusatom Service, which is part of Russia's Rosatom state nuclear agency.

Prime Minister Nikol Pashinyan's cabinet formally approved the contract during a weekly session held on Thursday. It said Rusatom Service will carry out the upgrade of Metsamor from 2023-2026 in close coordination with Armenian nuclear energy specialists.

The Metsamor reactor, which generates roughly 40 percent of Armenia's electricity, went into service in 1980 and was due to be decommissioned by 2017. Armenia's former government decided to extend the 420-megawatt reactor's life by ten years after failing to attract funding for the construction of a new and safer nuclear facility.

Russian and Armenian specialists essentially completed Metsamor's first major modernization in 2021. Armenian officials have since repeatedly said that the Soviet-era facility, located 35 kilometers west of Yerevan, can safely operate until 2036.

The head of the International Atomic Energy Agency (IAEA), Rafael Grossi, praised those safety upgrades monitored by the UN nuclear watchdog when he visited Armenia and inspected Metsamor in October 2022.

Armenia to Acquire Indian Akash Surface-to-Air Missiles

NEW DELHI — Armenia has emerged as one of the biggest importers of Indian weapons. There have been reports that the country could acquire the Indian-built surface-to-air missile (SAM), Akash. Eurasian Times reports.

While no one confirms it officially because of the sensitivities involved, documents suggest that the order for the same has already been placed.

Akash is a short-range SAM system manufactured by Bharat Dynamics Limited (BDL) to protect vulnerable areas and points from air attacks. According to the BDL website, the Akash Weapon System (AWS) can simultaneously engage Multiple Targets in Group Mode or Autonomous Mode. It has built-in Electronic Counter-Counter Measures (ECCM) features. The entire weapon system is put atop mobile platforms.

It can effectively engage helicopters, fighter jets, and UAVs flying in the range of 4-25 kilometers. It is fully automatic with quick response time from target detection to kill.

It is highly immune to active and passive jamming. It can be transported swiftly via rail or road and can be deployed quickly. The project has an overall indigenous content of 82 percent, which will be increased to 93 percent by 2026-27.

The ICICI Securities newsletter on mutual funds gives an insight into BDL's order book. The newsletter says that BDL Management expects revenue from exports at 25 percent by 2027 and further orders for Akash SAMs, lightweight torpedoes, SAAW, Konkur (ATGMS), CMDS, and Astra missiles (BRAAM).

The word "further" in the statement is being seen as implying that BDL has already received export orders for the Akash SAM system and Armenia is seen as the most probable destination of the export.

With its ability to engage multiple targets and destroy maneuvering targets such as unmanned aerial vehicles (UAVs), cruise missiles, and

Continued on page 4

ACA Demands Due Process in the Armenian Quarter of Jerusalem

The Armenian Council of America condemns the threats posed to the sanctity and continuity of the Armenian Quarter in East Jerusalem. We earnestly call upon the United States Administration, elected officials in the U.S., and allies of Israel to demand that the Armenian community receive equitable treatment and due process amidst the ongoing land dispute.

Encompassing approximately one-sixth of Jerusalem, the Armenian Quarter stands as a testament to a vibrant history that stretches back 1,600 years to the time of the Roman Emperor Constantine. Armenians, having settled in Jerusalem as early as the first century BCE, forged a resilient presence that remains an integral part of the broader Armenian Diaspora today. The Quarter has also hosted the Jerusalem Patriarchate of the Armenian Apostolic Church for over a thousand years.

In July 2021, the Armenian Patriarchate entered into a 98-year lease agreement for the "Cow's Garden" with Australian developer Danny Rubenstein to construct a luxury hotel, resulting in the demolition of existing structures. This agreement met with staunch opposition from the local Armenian community and the wider Armenian Diaspora, raising concerns about the encroachment and destruction of historically significant community buildings.

Despite the Armenian Patriarchate's announcement on November 1, 2023 canceling the contentious deal, Danny Rubenstein's company, XANA, has obstinately rejected the cancellation and proceeded with construction. This led to peaceful protests by local Armenians which in turn was met with regrettable violence from Israeli police and civilians. Some Israeli civilians faced down the peaceful protesters with firearms and dogs. Rather than adhering to due process, it appears that Danny Rubenstein and George Warwar of XANA International are resorting to coercion and intimidation to dissuade the Armenian community from safeguarding its rights.

It is of the utmost importance to shield the cultural heritage of the Armenian Quarter from developers and armed settlers who seem intent on dispossessing the area of its historic Armenian inhabitants. We firmly stand in solidarity with the Armenian community as they peacefully oppose this development through well-coordinated demonstrations and by their unwavering presence in the Armenian Quarter of Jerusalem.

Netflix Films to Be Produced in Armenia

YEREVAN -- Several Netflix films and televisions series will be filmed in Armenia.

Member of Parliament Sisak Gabrielyan from the Civil Contract Party credited the latest amendments made to the law on film for the deal.

He said that a memorandum of cooperation has been signed with German actor, producer Til Schweiger's agent.

"As expected, the latest amendments made to the law on film have made Armenia attractive for filmmaking. Today at the Ministry of Education, Science, Culture and Sport we signed a memorandum of cooperation with German actor, film producer Til Schweiger's agent. A total of three films, Underdog, Dead by Dawn, Collapse (8-part Netflix film), will be filmed in Armenia. Filming is planned to start in the beginning of the year. This will be the first application of the new law. As a reminder, in case of maintaining the regulations, the state will return to the filmmakers between ten to forty percent of the invested money. In the coming days the Ministry of Education, Science, Culture and Sport will publish the list of the respective products and services, as well as the terms and regulations of use. According to experts, our country is very convenient for filmmaking in terms of its location. Throughout the year, almost at any given time you can have snow-capped mountains and asphalt melting heat at the same time, and beautiful modern buildings, streets, and abandoned villages and factories," Gabrielyan said.

Ben Alexander's New Book "Ararat in America: Armenian American Culture and Politics in the Twentieth Century" Published

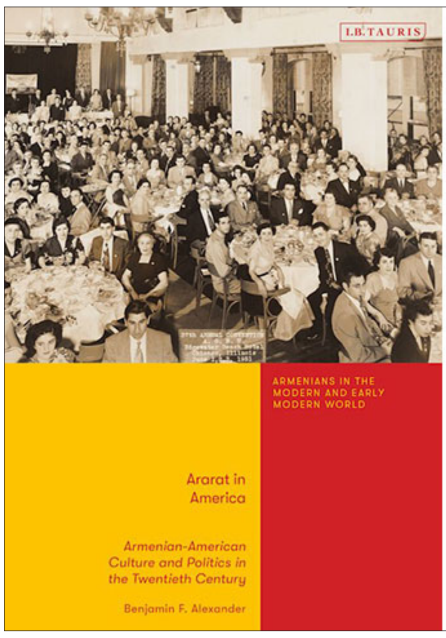

LONDON/NEW YORK—I. B.Tauris, an imprint of Bloomsbury Publishing, has announced the publication of Dr. Ben F. Alexander's book Ararat in America: Armenian American Culture and Politics in the Twentieth Century. The book is part of the series Armenians in the Modern and Early Modern World edited by Bedross Der Matossian (University of Nebraska, Lincoln).

How has the distinctive Armenian-American community expressed its identity as an ethnic minority while 'assimilating' to life in the United States? This book examines the role of community leaders and influencers, including clergy, youth organizers, and partisan newspaper editors, in fostering not only a sense of Armenian identity but specific ethnic-partisan leanings within the group's population. Against the backdrop of key geopolitical events from the aftermath of the Armenian Genocide to the creation of an independent and then Soviet Armenia, it explores the rivalry between two major Armenian political parties, the Tashnags and the Ramgavars, and the relationship that existed between partisan leaders and their broader constituency. Rather than treating the partisan conflict as simply an impediment to Armenian unity, Benjamin Alexander examines the functional if accidental role that it played in keeping certain community institutions alive. He further analyses the two camps as representing two conflicting visions of how to be an ethnic group, drawing a comparison between the sociology-of-religion models of comfort religion and challenge religion. A detailed political and social history, this book integrates the Armenian experience into the broader and more familiar narratives of World War I, World War II, and the Cold War in the USA.

Alexander commented on the book saying: "This project took me in all directions. There's the horror of the genocide of course, and the tragedy of an archbishop's assassination, but there's also some humor, like the way members of the American-born generations satirized their elders who wanted to arrange their marriages, and the way they critiqued each other's manners at Armenian youth dances. I also managed to get a good look at the CIA and FBI files on General Dro's activities after World War II, so that's in there too, as is material from the State Department files on postwar repatriates to Soviet Armenia who changed their minds and wanted to come back. As I looked at the publications of the competing political parties that wanted to cultivate the loyalty of the coming generations, I found differences, not only in political opinion, but in approaches to how to be an ethnic group. As a dissertation, I stopped the research at 1955, but expanding it for this present book was a real crash course in the things that happened in the 1970s and beyond."

"This is a groundbreaking book that attempts to understand Armenian intra-ethnic relations in the U.S during a tumultuous period of the 20th century," said Der Matossian, the editor of the series. "Benjamin Alexander, a well-seasoned scholar of American history, puts the Armenian Americans in the larger context of American history. By doing so he provides us with a better picture of the Armenian experience in the United States in the 20th century," he concluded.

Review

"A serious and deeply researched investigation into the Armenian presence in the United States. It answered many questions I have had about who we were and how we Armenians have made our way as an immigrant population in America. Ben Alexander's book gave me fresh insight into the lives of my grandparents." -Eric Bogosian, Author of Operation Nemesis: The Secret Plot that Avenged the Armenian Genocide (2015), USA

"In this compelling contribution to ethnic studies, twentieth-century Armenian American history comes to life in all its hues and shades. Alexander's incisive exploration of the trials, tribulations, and triumphs of Armenians in the United States is a must-read for those interested in identity and culture in America." -Khatchig Mouradian, Columbia University, USA

Benjamin F. Alexander is Adjunct Associate Professor, New York City College of Technology, USA. He is the author of Coxey's Army: Popular Protest in the Gilded Age (2015) and The New Deal's Forest Army: How the Civilian Conservation Corps Worked (2018).

Copies of the book are available for purchase from the Bloomsbury Press website. Use code: GLR AQ4 to receive a 35-percent discount.

International Conference in Rome Dedicated to St. Nerses Shnorhali

ROME — Thursday, November 30 and Friday, December 1, 2023 the international conference "Plenitude of Grace, Plenitude od Humanity: St Nerses Shnorhali at the Juncture of Millennia. " was held at the Pontifical Oriental Institute. It was part of the commemoration of the 850th death anniversary of St. Nerses Shnorali, while other planned events in Rome and Vatican Cathedral have been postponed indefinitely.

The life and background of Nerses within historical context, his intellectual writings, his poetic and musical works, Nerses as an early exemplar of the ecumenical spirit, his distinctive perspective on Christian theology, his exegetical and hagiographic commentaries were presented during the conference.

The speakers tried to highlight the depth of Shnorali's theological thought and the breadth of his ecumenical views and his completely unique, exceptional position in the history of Christianity.

Internationally recognized experts including Cardinal Claudio Gugerotti, Archbishop Boghos Levon Zekiyan, Archbishop Anoushavan Tanielian, Bishop Daniel Findikyan, Vahan Ter-Ghevondyan, Marco Bais, Azat Bozoyan, Valentina Calzolari, Benedetta Contin, Peter Cowe, Roberta Ervine, Riccardo Pane, Sergio La Porta, Haig Utidjian, Armenuhi Drost-Abgaryan, Zarouhi Pogossian, Armine Melkonyan, Jesse Arlen, Edda Vardanyan, Erna Shirinian and Abraham Terian made speeches on these topics.

His Eminence Bishop Daniel Findikyan conveyed the blessings of His Holiness Karekin II, Catholicos of All Armenians, and His Eminence Archbishop Nareg Alemezian brought the blessings of His Holiness Aram I, Catholicosate of the Great House of Cilicia, who also read the report of Anoushavan Archbishop Tanielian.

The conference organizing committee included Archbishop Boghos Levon Zekiyan, professors Dr. Marco Bais, Dr. •eljko Paša s.j., Dr. Zarouhi Pogossian, Dr. Abraham Terian with the fundamental support of Khajag Archbishop Barsamian and the financial help of the Calouste Gulbenkian Foundation.

'PROJECT REVIVE': AMAA Launches Unprecedented Recovery Program for the People of Artsakh

YEREVAN – The Armenian Missionary Association of America (AMAA) continues to advance its mission by launching two new projects in Armenia: immediate short-term and long-term support to the families forcibly displaced from Artsakh, after the September 19th forced exodus.

Through the housing and livelihood programs of 'Project Revive', AMAA aims to support displaced families to restore their normal lives and meet their long-term needs.

For this purpose, the program plans to support Artsakh families who took refuge in Lori, Shirak, Tavush, Syunik, and Gegharkunik provinces with:

- compensation for house rents, repairs
- providing up to 10 residential houses to the most vulnerable families, in order to form a centralized community in a selected village
- training aimed at improving living conditions
- providing property or equipment
- establishing small businesses
- support for job placement
- enhancing agricultural development
- providing psychological services
- referral to other structures according to the need

Within the framework of the one-time support program, the families who took refuge in Ararat, Kotayk, Aragatsotn, Armavir, Vayots Dzor provinces and Yerevan will receive financial assistance to cover their intermediate needs.

We appeal to you for your continued support and prayers. Hand-in-hand we will help our brothers and sisters get through this difficult time.

Greece, Armenia Sign

Continued from page 1

tensions, mentioning the situations in the Caucasus, Ukraine, and the Middle East, which contribute to various pockets of instability in the region.

Against this backdrop, Greece maintains a firm stance, Dendias emphasized, "We support dialogue based on the principles of the United Nations Charter and International Law. We advocate for the territorial integrity and sovereignty of all states, firmly opposing any attempt to forcibly redraw borders."

The Greek minister highlighted the signing of a military cooperation agreement with Armenia, emphasizing its significance. He mentioned that this agreement is a top priority for the Greek government, aiming to create an innovative system for boosting the Greek defense industry.

Papikyan echoed Dendias, stating that this bilateral military cooperation has a rich history, based on traditionally friendly relations between the two peoples, mutual support readiness, and shared overall views.

Armenia to Acquire Indian Akash

Continued from page 2

missiles launched from choppers, Akash is ideally suited for Yerevan's requirement to combat the armed drones deployed by Baku.

The EurAsian Times has earlier reported that after importing rocket launchers and missiles from India, Armenia is now importing an anti-drone system.

The Hyderabad-based Zen Technologies is supplying an anti-drone system worth US $ 41.5 million to Armenia. Zen Anti-Drone System, a Counter Unmanned Aerial System (CUAS), is a multi-layer multi-sensor architecture that provides comprehensive security against drone attacks.

Armenia has almost doubled its defense investments over the last year. In 2022, the spending was around US$700 million to US$800 million; now, in 2024, it will be US$1.4 billion or US $1.5 billion.

Pashinyan's Responds to Putin's Statement

Continued from page 1

lation of the November 9, 2020 statement, yet there was again no response from Russia.

"Then the Russian co-chair of the OSCE MG, Igor Khovayev, arrived in the region with proposals that called for the postponement of the Nagorno-Karabakh status issue. We agreed, and Khovayev took this document to Baku. Unofficially, Azerbaijan reportedly denied it," Pashinyan said.

He recalled that following Khovayev's visit to Yerevan from Baku on September 13, Azerbaijan launched an attack on Armenia.

"Once again, there was no response from Russia and the CSTO, despite our appeals, particularly in terms of security assistance. On October 6, we declared our readiness to make peace with Azerbaijan based on the Almaty Declaration. We aligned our position with what Russia and Azerbaijan had stated in their joint declaration. This was the only way to confirm Armenia's territorial integrity," Pashinyan stated.

The Prime Minister emphasized that any proposal for resolving the Nagorno-Karabakh issue through negotiation did not equate to a comprehensive solution to the problem.

"There has never been any agreement on the table that, once signed, would constitute a definitive resolution of the Nagorno-Karabakh issue. All the options that were discussed, including the 'Madrid Principles,' assumed a non-resolution of the Nagorno-Karabakh issue," Nikol Pashinyan pointed out.

According to him, in 1999, there was only one option that, if signed, could be considered a resolution of the Nagorno-Karabakh issue: the exchange of Meghri and Artsakh, where Meghri would be ceded to Azerbaijan, and Nagorno-Karabakh would become part of Armenia.

"This arrangement was specifically designed to keep the Nagorno-Karabakh issue as leverage over Armenia and potentially Azerbaijan," he added.

"We advocated for lowering the bar because we wanted to align our concept of self-determination with the international community's ideas on self-determination. This was in 1996 and reflected the ideals of the Lisbon summit," he emphasized.

Աւստրալիա «Նոր Սերունդի Ձայն» Հայկական Ռատիոժամի Հիմնադրութեան 35-ամեակի Նշում

35 տարի՝ աւստրալահայութեան տեղեկատուական, լրատուական ու երաժշտական ծառայութեան մէջ:

35 տարի՝ Սիտնիի հայ համայնքի նոր սերունդներու ընկերակից:

35 տարի՝ հայապահպանութեան եւ նոր սերունդներու հայեցի դիմագիծի կերտումի պատնէշին վրայ:

Այս օրերուն կը նշուի «Նոր Սերունդի Ձայն» հայկական ռատիոժամի հիմնադրութեան 35-ամեակը: Տօնակատարութիւններու ծիրին մէջ, Ուրբաթ, 15 Դեկտեմբեր 2023-ի երեկոյեան, տեղի ունեցաւ «Cheese and Wine»-ի մտերմիկ հաւաքոյթ՝ West Ryde Community Hall դահլիճին մէջ, ներկայութեամբ ռատիոժամի բարեկամներու՝ ի մասնաւորի «2RRR» ռատիոկայանի վարիչ պատասխանատու Նաթալի Տը Սիլվըրի եւ տնօրէն Տինօ Մանչինիի:

Ռատիոժամի հաղորդավար Ջանի Օգճեան արտասանեց բացման խօսքը, որուն մէջ նշեց, թէ ռատիոյի հիմնադրութեան տարեդարձին ուրախ առիթը կը համալրուի մօտալուտ տօներու նախապատրաստութեամբ եւ ամերիկահայ երգիչ Ճորճ Ղուկասեանի հիւրաբար Սիտնի գտնուելով: Յիշեցնելով 1988-ին ռատիոժամի հիմնադրութեան փուլը, ան շեշտեց, որ շաբաթական հաղորդումները անխափան շարունակուած են «շնորհիւ նուիրեալ ծառայողներու, որոնք 35 տարի հայ երգը, հայ խօսքը եւ հայերէն լուրերը տարածեցին, միշտ հաւատալով հայապահպանութեան կարեւոր առաքելութեան»:

Ջանի Օգճեան ապա ներկայացուց ամերիկահայ երգիչ Ճորճ Ղուկասեանը, որուն վստահուած էր երեկոյթը ջերմացնելու եւ խանդավառելու պարտականութիւնը: Ան բացատրեց, որ Լոս Անճելըսէն Սիտնի ժամանած՝ նախկին հալէպահայ Ճորճ Ղուկասեան կը յատկանշուի զանազան լեզուներով երգելու ունակութեամբ, այդ պատճառով ալ արժանացած է «Միջազգային երգիչ»ի տիտղոսին: Օգճեան շնորհակալութիւն յայտնեց նաեւ ձայնի պատասխանատու Նազօ Նազարեանին եւ ներկաները հրաւիրեց առաւելագոյնս վայելելու հաւաքոյթը:

Յաջորդող աւելի քան մէկուկէս ժամուան ընթացքին, ներկաները ուրախութեամբ ունկնդրեցին Ճորճ Ղուկասեանի թէ՛ oldies, թէ՛ ժամանակակից երգեցողութիւնը, պարելով ու իր հետ երգելով անգլերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, արաբերէն, հայերէն ու այլ մշակոյթներու ծանօթ եւ սիրուած երգեր: Ներկաները զրուցեցին, ճաշակեցին ու խմեցին համեղ պանիրն ու գինին, փոխանակեցին տօնական մաղթանքներ եւ կատակներ:

Հաւաքոյթի ընթացքին բացայայտուեցաւ նշեալ ձեռնարկը կազմակերպելու 4-րդ դրդապատճառ մը եւս: Սիտնիի Նոր Սերունդ Մշակութային Միութիւնը մեծարեց եւ պարգեւատրեց ռատիոժամի երկար տարիներու նուիրեալ Ընկ. Թորոս Պոյաճեանը, որ անշահախնդիր ստանձնած էր հաղորդումներու ներկայացումը եւ իր առիւծի դերը ունեցած՝ ռատիոժամի անխափան ընթացքին մէջ: Պարգեւատրումը կատարուեցաւ ՍԴՀԿ Աւստրալիոյ շրջանի ատենապետ Ընկ. Սեպուհ Գալփաքեանի ձեռամբ, որ վեր առաւ Թորոս Պոյաճեանի արժանիքները, բարձր գնահատեց 30 տարուան անոր ծառայութիւնը, հետեւողական եւ պարտաճանաչ աշխատանքը, շեշտելով որ հայապահպանումը եւ նոր սերունդներու հայեցի դաստիարակութիւնը կը կարօտին այսպիսի նուիրեալ հայորդիներու, որոնց ներդրումը երբեք կարելի չէ ուրանալ կամ մոռնալ:

Եւ մինչ Ճորճ Ղուկասեանի երգերով ջերմ մթնոլորտ կը տիրէր սրահին մէջ, տեղի ունեցաւ ռատիոժամի 35-ամեակին նուիրուած կարկանդակի հատումը եւ բարեմաղթանքներու փոխանակում՝ ուղղուած թէ՛ «Նոր Սերունդի Ձայն»-ին, թէ՛ անոր պատասխանատուներուն, նուիրեալներուն եւ ունկնդիրներուն, մանաւանդ Նոր Տարուան եւ Սուրբ Ծննդեան տօնական օրերու սեմին:

www.massispost.com
daily news updates

Սուրբ Ներսէս Շնորհալի Հայրապետին Նուիրուած Միջազգային Գիտաժողով Հռոմի Մէջ

Հինգշաբթի, 30 Նոյեմբերին եւ Ուրբաթ, 1 Դեկտեմբերին, Հռոմի Արեւելագիտութեան քահանայապետական հիմնարկին մէջ տեղի ունեցաւ «Շնորհքներու լիութիւն, մարդասիրութեան լիութիւն. Ս. Ներսէս Շնորհալին հազարամեակներու խաչմերուկին» միջազգային գիտաժողովը: Այն կազմակերպուած էր Սբ. Ներսէս Շնորհալիի վախճանման 850-ամեակի ոգեկոչման ծիրէն ներս: Նշենք, որ նախատեսուած այլ ձեռնարկներ՝ Հռոմի եւ Վատիկանի տաճարին մէջ, յետաձգուեցան անորոշ ժամանակով:

Գիտաժողովի նիստերուն ընթացքին ներկայացուեցան, Սբ. Ներսէս Շնորհալիի ծաւալած բազմաբնոյթ գործունէութիւնը, արժեւորելով անոր բանաստեղծական, երաժշտական, մեկնողական եւ սրբախօսական ստեղծագործութիւնները, հովուական առաքելութիւնը եւ ջանքերը ի նպաստ քրիստոնէական միասնութեան: Բանախօսները փորձեցին վեր հանել Շնորհալիի աստուածաբանական մտքի խորութիւնն ու տիեզերական հայեացքներու ընդարձակութիւնը եւ անոր միանգամայն եզակի, բացառիկ դիրքը քրիստոնէութեան պատմութեան մէջ:

Այս նիւթերուն շուրջ ելոյթներով հանդէս եկան յայտնի փորձագէտներ՝ կարտինալ Քլաուտիոյ Կուճերոթթին, Պօղոս Լեւոն Արք. Զէքիյեան, Անոյշաւան Արք. Դանիէլեան, Դանիէլ Եպս. Ֆնտգեան, Վահան Տէր-Ղեւոնդեան, Մարքօ Պայս, Ազատ Պօզոյեան, Վալենթինա Քալցոլարի, Պենետէտտա Գոնտին, Փիթեր Քաուին, Ռոպերթա Էրուին, Ռիքարտօ Փանէ, Սերճօ Լա Փորթա, Հայկ Իւթիւճեան, Արմենուհի Տրոստ-Աբգարեան, Զարուհի Պօղոսեան, Արմինէ Մելքոնեան, Ճեսի Աուլէն, Էտա Վարդանեան, Էռնա Շիրինեան եւ Աբրահամ Տէրեան:

Գերշ. Տ. Դանիէլ Եպս. Ֆնտգեան փոխանցեց Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի օրհնութիւնը, իսկ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսի օրհնութիւնը բերաւ Գերշ. Տգ Նարեկ Արք. Ալեէմէզեան, որ նաեւ ընթերցեց Անոյշաւան Արք. Դանիէլեանի զեկոյցը:

Գիտաժողովը կազմակերպած էին Պօղոս Լեւոն Արք. Զէքիյեան, փրոֆեսորներ՝ Մարքօ Պայս, Ժելքօ Փաշա, Զարուհի Պօղոսեան, Աբրահամ Տէրեան, Խաժակ Արք. Պարսամեանի հիմնարար աջակցութեամբ եւ Գալուստ Կիւլպէնկեան հիմնադրամի ֆինանսական օգնութեամբ:

ԱՀԱԸ-ը Կը Մեկնարկէ Աննախադէպ Վերականգնողական Նախագիծ Արցախահայերու Համար

Ամերիկայի Հայ Աւետարանչական ընկերակցութիւնը (ԱՀԱԸ) կը շարունակէ յառաջ մղել իր առաքելութիւնը՝ ձեռնարկելով երկու նոր ծրագիրներ Հայաստանի մէջ.- Շտապ կարճաժամկէտ եւ երկարաժամկէտ աջակցութիւն Սեպտեմբերի 19-ի գրոհի հետեւանքով Արցախէն բռնի տեղահանուած ընտանիքներուն:

Project Revive կեցութեան եւ կենսապահովումի իր ծրագիրով ԱՀԱԸ-ը նպատակ ունի աջակցիլ տեղահանուած ընտանիքներուն՝ վերականգնելու իրենց բնականոն կեանքը եւ հոգալու երկարաժամ-

Շար.ը էջ 15

Ակնարկ եւ Խորհրդածութիւններ՝ Տարեվերջի Առիթով

ՓԱՆՈՍ ԹԻԹԻԶԵԱՆ

Տարեվերջի սեմին, մարդկային բնական հակում մըն է խորհրդածել անցնող տարին բնորոշող յատկանշական իրադարձութիւններուն մասին: Այս առթիւ, կ՛ուզեմ անդրադառնալ հայ ներկան ու ապագան տագնապեցնող հարցերուն եւ տալ իմ գնահատանականը: Վերլուծել դէպքեր եւ իրադարձութիւններ, որոնք սերտ աղերս կրնան ունենալ մեր երկրին ապագային հետ: Այդ է ուղին՝ ձեռք առնելու միջոառումներ, որոնք որոշ չափով կարելիութիւնը ունին չարիքը կանխելու ու անոր դէմ ազդու կերպով պայքարելու:

Կարկինը լայն բանալով, խտացած ձեւով խօսինք այն աշխարհին մասին, ուր կ՛ապրինք ներկայիս: Այդ աշխարհը շատ բարդ, անկայուն, վտանգաւոր եւ արագօրէն յեղաշրջուող բնոյթ ունի կեանքի բոլոր բնագաւառներու մէջ:

*Կ՛արժէ առաջին հերթին անդրադառնալ արուեստական բանականութեան (*Artificial Intelligence*) եւ կիսահաղորդիչներու (*semi-conductors*) նիւթին: Այսօր այդ ճարտարագիտական (*technology*) մարզի զարգացումները հասած են այնպիսի հանգրուանի մը, երբ համակարգիչները եւ Ռոպոթ-ները մարդու կարողութենէն շատ աւելի համապարփակ, կայծակնային արագութեամբ եւ ճշգրիտ կը գործեն, տեղեկութիւններու համադրումին, լուծումներու որոնումին եւ որոշումներու կայացումին ուղղութեամբ: Առաւել, անոնք կարողութիւնը ունին իրենք զիրենք բարելաւելու, նոյնիսկ մտածելու: Այս իրողութեան դէմ հանդիման, այդ ճիւղի մասնագէտներու կարծիքը այն է, թէ կարենալ առաջքը առնելու համար Արհեստական Բանականութեան մարզի արագ եւ անհաւասարակշիռ զարգացումին, մարդկութիւնը մէկ տասնամեակ ժամանակ ունի միայն, ոչ աւելի: Այդ է պատճառը որ ներկայիս, Ամերիկա, Չինաստան, Ռուսիա եւ այլ ճարտարագիտութեան մէջ յառաջացած երկիրներ, մեկդի դրած իրարու հանդէպ իրենց տարակարծութիւնները, սկսած են գործակցիլ իրարու հետ, համապատասխան օրէնքներ եւ զսպիչ միջոցառումներ մշակելու նպատակով:*

Այժմ խօսինք մեր երկրին մասին եւ լուսարձակի տակ բերենք Հայաստանի առջեւ կանգնած լուրջ եւ մտահոգիչ մարտահրաւէրները:

Աւելի շօշափելի կերպով խօսինք: Ինչպէս գիտէք, 2020-ի Հայ-Ազերի պատերազմին, որ պիտի տեւէր 44 օր, Արցախը ջախջախիչ պարտութիւն կրեց: Այլեւս օրերու հարց էր ամբողջ Արցախի գրաւումը եթէ ռազմական միջամտութիւն չունենար ռուս բանակը, շուրջ երկու հազար խաղաղապահ ուժեր զետեղելով սահմանի երկայնքին:

Հարկ է ընդգծել, որ Իսրայէլը եւ Թուրքիան իրենց արդիական անօդաչու սարքերով եւ F-16 գերարդիական ռազմական օդնաւերով, առաւելագոյն չափով կռնակ կեցան Պաքուին: Առաւել, անոնք ռազմական արդիական մեթոտներով մարզեցին նաեւ Ազրպէյճանի բանակը: Ալիէւ իր յաղթանակէն գինովցած, օրէ օր աւելի ամբարտաւան եւ յաձակողական դարձաւ, աւերելով մերձակայ հայ գիւղեր եւ սարսափի մատնելով սահմանամերձ հայ բնակչութիւնը:

*Շատ յատկանշական են Ալիէւի հողային պահանջները (*irridentism*) Հայաստանէն: Ան բացէ ի բաց սպառնալիքներ ուղղեց Երեւանին, Զանգեզուրի (Սիւնիք) եւ Սեւանայ լիճի շրջանի հողատարածքներուն կապակցութեամբ, զանոնք կոչելով «Ազրպէյճանական պատմական հողեր»: Տարին՝ 2021:*

*Ազրպէյճան վերջին հարուածը «*Coup de grace*» պիտի տար Արցախին անցնող Սեպտեմբեր 19-ին (2023): 2020-ի 44-օրեայ պատերազմին նման, Ազրպէյճանի բանակները նոյնպէս զինուած Իսրայէլեան եւ Թրքական արդիական զէնքերով, 24 ժամուան ընթացքին սարսափի մատնեցին Արցախի անզէն ժողովուրդը: Արցախը անձնատուր պիտի ըլլար կոտորածէ փրկելու համար Արցախի հայ բնակչութիւնը, ինչ որ իբր էթնիք զտում, սկիզբ եւ համազօր կը նկատուի ցեղասպանութեան: Ազերիները քանի մը օր ետք պիտի բանային Լաչինի միջանցքը, որպէսզի Արցախէն աւելի քան 100,000 հայեր Հայաստան ապաստանէին (*exodus*): Այն նոյն միջանցքը որ անոնք ինը ամիս փակ պահած էին, կտրելով միակ հաղորդակցութեան գիծը Հայաստանի եւ Արցախի միջեւ: Այդ բոլորը տեղի կ՛ունենային Ռուս խաղաղապահ զինուորներու աչքին առջեւ: 24 ժամուան ընթացքին արմատախիլ կ՛ըլլար Արցախի հայութիւնը, որ դարեր ապրեր էր այդ լեռնալանջերուն վրայ, քաղաքակրթութիւն եւ մշակոյթ կերտելով: Այդ ծայրագոյն արեւելեան կիզակէտը ուր Քրիստոնիայ եւ Իսլամ քաղաքակրթութիւնները իրարու կը հանդիպէին:*

*Աշխարհը գրեթէ անտարբերութեամբ դիտեց այս ողբերգական քաղաքակրթական եւ էթնիք զտումը (*cleansing*): Կարգ մը միջազգային լրատուամիջոցներ, ի նպաստ հայերու կարգ մը անոյշ խօսքեր արտասանեցին, որոնք պարզապէս գեղագիտական բնոյթ կը կրէին: Գործնական ո՛չ մէկ միջամտութիւն:*

Տեսէք թէ ինչ կը յայտարարէ Ամերիկայի Նախագահ Ճօ Պայտըն 2023-ի Հոկտեմբեր 20-ին. «Պատմութիւնը մեզի կ՛ուսուցանէ որ եթէ ահաբեկիչներ եւ բռնատէրեր իրենց ըրածին գինը չվճարեն, աւելի սպանութիւններ տեղի պիտի ունենան եւ աւելի աւերներ պիտի գործուին:»

*Ինչ հեգնանք: Ճիշդ մէկ տարի առաջ, քարիւղով հարուստ բռնատէրը գրոհի պիտի ենթարկէր Արցախը եւ արտագաղթի պիտի մղեր հայ բնակչութիւնը: Ինչո՞ւ վերի տողերը արտասանող Նախագահ Պայտընը հաշուի չկանչեց Ալիէւը որ ցեղային զտում (*Ethnic Cleansing*) իրագործած էր:*

Պատասխան՝ Հայաստան քարիւղ չունէր:

Ո՞ւր ենք այսօր: Դէպի ո՞ւր կ՛ընթանայ հայոց պատմութիւնը: Ի՞նչ կը մնայ մեզի կատարելիք:

Ամէն բանէ առաջ կարգ մը կարծր իրողութիւններ աչքի առաջ ունենանք:

ա) Արցախի ողբերգութիւնը ուրիշ բան չէ եթէ ոչ ցեղասպանութեան համազօր Ethnic Cleansing*:*

բ) Ի՞նչ է Միացեալ Նահանգներուն բռնած դիրքը Հայաստանի եւ Արցախի հանդէպ:

Ամերիկեան վարչակարգը յստակ գիտէր Արցախին պատահելիք աղէտը որ կարելի էր կանխարգիլել:

Ներկայիս ամերիկեան վարչակարգը սերտ յարաբերութիւններ ունի Ազրպէյճանի հետ: Ամերիկան կ՛աշխատի ընդարձակել իր տնտեսական կապերը Ազրպէյճանի հետ, իսկ NATO *յայտնապէս դաշնակից է Ազրպէյճանի, որ մտերիմն է ՆԱԹՕ-ի անդամ Թուրքիոյ: Վերջերս ամերիկեան ծերակոյտը (*Senate*) քուէարկեց երկու տարուան համար կեցնել Ազրպէյճանի տարեկան նպաստը, որ իրականութեան մէջ մեծ բան մը չէ Ազրպէյճանի համար: Նոյնիսկ այդ՝ օրէնքի վերածուելու համար կարիքը ունի* House of Representatives*-ի քուէարկութեան: Աւելին՝*

գ) Դրական երեւոյթը, տուեալ պայմաններուն տակ, այն է թէ Գերմանիան 85 Միլիոն Եւրօ կը խոստանայ յատկացնել Հայաստանին, տակաւին առանց նկատի առնելու Արցախէն Հայաստան ապաստանած տեղահանեալներու տրուելիք օժանդակութիւնը: Ի միջի այլոց ըսենք որ Արցախի վերջին աղէտէն ասդին Ամերիկայի Հայաստանին ըրած օժանդակութիւնը 28 Միլիոն տոլար է պարզապէս:

*դ) Հակառակ այն իրողութեան որ Ռուսիան թուղթի վրայ դաշնակից է Հայաստանին, Նախագահ Փութին յստակ դարձուց որ իրեն համար երբէք հաճելի չէ Արեւմուտքի հետ Հայաստանի վարած մերձեցման քաղաքականութիւնը: Ինչպէս նաեւ անոր անդամակցութիւնը Միջազգային Ոճրային Ատեանին (*International Criminal Court*): Վերջերս Ռուս դիւանագէտ մը սրտխառնուք պատճառող յայտարարութիւն մը կատարեց, ըսելով որ Հայաստան յաջորդ Ուքրանիան կը հանդիսանար:*

Այսօր, երբ աշխարհի ուշադրութիւնը կեդրոնացած է Կազայի վրայ, անդին Թուրքիան եւ Ազրպէյճանը իրենց թիրախը դարձուցած են կարծէք գերիշխան Հայաստանի հողային ամբողջ տարածքը: Մտահոգիչ են Թուրք-ազերիական ռազմական զինավարժութիւնները Հայաստանի արեւելեան սահմաններուն վրայ:

Արդէ՞օք ամբողջ աշխարհը, յատկապէս Ամերիկան եւ Եւրոպան պիտի շարունակեն ձեռնածալ մնալ եւ քաղցր խօսքերէ անդին չանցնիլ: Ի մտի ունինք մասնաւորաբար Ամերիկան եւ Եւրոպան: Գործնական խօսելով, մեր յոյսերը պէտք է կապենք աւելի Ֆրանսայի, Գերմանիոյ, Իրանի եւ Հնդկաստանի: Այս հարցին կապակցութեամբ Ամերիկայի դիրքը անորոշ կը թուի մեզի:

Ի՞նչ կը մնայ մեզի ընելիք ներկայ լաւատեսութիւն չներշնչող մռայլ կացութեան մէջ:

Հայաստան եւ Սփիւռք ահազանգային վիճակի մէջ պէտք է դնեն մեր արտաքին քաղաքականութիւնը: Հայ կարող դիւանագէտներ պէտք է շրջին Ամերիկա, Եւրոպա, Հդկաստան եւ այլ բարեկամ երկիրներ, անոնց պարզելու մեր տեսակէտը, ի տես Թուրք-Ազերի մթին ծրագիրներուն, որոնք կը սպառնան մեզի: Ընտրելու այն տեսակէտը, թէ նոր նախընթաց մը պէտք է կանխել, որպէսզի Might is Right *գաղափարախօսութիւնը չտարածուի աշխարհի մէջ:*

Ուրիշ մտածում մը: Անցեալները երբ հեռաձայնային խօսակցութիւն մը կ՛ունենայի բարեկամի մը հետ (Միհրան Թումաճան), միատեղ մտածեցինք արաբական լծակին մասին: Այսինք դիւանագիտական կապեր մշակել մասնա-

Շար.ը էջ 15

Պետականօրէն Պէտք է Տուգանուի Օտարաբանութիւնը Հայաստանի Մէջ

ՅԱԿՈԲ ԱՅՆԹԱՊԼԵԱՆ

Այս յօդուածին գլխաւոր նպատակն է պատասխանել երեք հարցումներուն:

Առաջին հարցումը այս է. Որո՞նք են միասնական աշխարհաբար գրական հայերէնի մասնակիցները:

Նախ բացատրեմ, թէ ի՞նչ է նպատակը միասնական աշխարհաբար գրական հայերէնի:

Հայ դպրոցականը դպրոցներուն մէջ ըլլայ Հայաստանի կամ Սփիւռքի մէջ սորվի մէկ գրական աշխարհաբար հայերէն, որպէսզի կարենան իրարու հետ հաղորդակցիլ: Վերջը, պետականօրէն ունենանք մէկ աշխարհաբար գրական հայերէն, որպէսզի չի զանազանուի արեւելահայերէնն ու արեւմտահայերէնը, դասական ուղղագրութիւն եւ աբեղեանական ուղղագրութիւնը, որպէսզի ունենանք ազգային միասնականութիւն: Երբ որ սփիւռքահայը Հայաստան գալով կը հաղորդակցի արեւելահայ թէքում ունեցող հայուն հետ, երբ որ գրական հայերէնով կը սկսին հաղորդակցիլ արդէն կ՚ընտելանան, նոյն բառերը կը գործածեն, նոյն հոլովները, նոյն բայերուն խոնարհումը եւ եթէ գրական կերպով, գրաւոր կերպով հաղորդակցին պիտի ունենան նոյն ուղղագրութիւնը:

Վերջը, սփիւռքահայուն անուն մականունը տարբեր գրելուն ձեւերը կը վերանան: Այս է հիմնական հարցը: Լեզուական միասնականութեան նպատակը ունենալն է ազգային միասնականութիւն:

Համօ Սահեանը կ՚ըսէ՝ մեր լեզուն մեր աղն է, մեր բուրմունքն է, մեր էութիւնն է:

Մուշեղ Իշխան կ՚ըսէ՝ մեր լեզուն մեր տունն է, օտարութեան մէջ քեզի փրկողը լեզուն է: Ուստի հիմնական է, որ հայութիւնը, թէ՛ Հայաստանի, թէ՛ Սփիւռքի, թէ՛ Արցախի մէջ ունենան մէկ միասնական աշխարհաբար գրական հայերէն:

Ովքե՞ր են մասնակիցները այս միասնական աշխարհաբար գրական հայերէնի քերականութեան: Դիտաւորեալ կերպով ընտրեցինք, որ ըլլան ներկայացուցիչներ Հայաստանէն եւ Սփիւռքէն՝ Լիբանանէն, Փարիզէն, Վենետիկի Մխիթարեաններէն եւ Լոս Անճելոսի շրջանէն: Անհրաժեշտ չէ, որ ներկայիս անունները ըսեմ ձեզի: Դեկտեմբերին երբ որ միասնական աշխարհաբար գրական հայերէնի քերականութեան գիրքը հրատարակենք համաժողով մը պիտի կազմակերպենք, անոնք, որ մտաւորականներ են կրնան ներկայ ըլլալ, այլապէս միւսները գիրքը որ ստանան կը տեսնեն, թէ եօթը հեղինակներ պիտի ըլլան: Գրեթէ բոլորը հայագէտներ են եւ լրջօրէն այս նպատակը կը հետապնդենք եւ պիտի յաջողինք: Նախքան յանձնախումբ կազմելը անցեալ տարի հանդիպեցայ Հրաչեայ Աճառեանի լեզուի հիմնարկի տնօրէնին՝ Վիքթոր Կատուալեանին, մի քանի համախոհներու հետ ժողով ունեցանք երկու անգամ, իրենց համոզումը այն էր, որ նախ պէտք է դասական ուղղագրութիւնը մտցնել Հայաստան, ապա արեւելահայերէնի եւ արեւմտահայերէնի հարցերը լուծել: Ես ըսի անձը, որ երկու ոտքերը հիւանդ են, ինչո՞ւ կ՚ուզես մէկը բուժել եւ միւսը չբուժել:

Իմ կարծիքով հայերէն լեզուն հարցեր ունի, Հայաստան-Սփիւռք լեզուական հարցեր կան:

Հայաստանի պետութիւնը Սփիւռքի հետ լեզուական հարցեր ունի, հիմա կը բացատրեմ ինչո՞ւ: Այս հարցը պէտք է ամբողջութեամբ վերջնականապէս լուծուի: Չի համաձայնեցան: Ոմանք մաս կազմեցին մէկ-երկու հանդիպումներուն, ապա հրաժարեցան: Սկիզբը ինը հոգի էինք եւ հիմա եօթը հոգի մնացինք:

Ինչո՞ւ կ՚ըսեմ Հայաստանի պետութիւնը Սփիւռքի հետ հարց ունի: Հայաստանը եթէ բոլորին հայրենիքն է, Հայաստանի ներկայացուցիչը, որ Սփիւռք կ՚այցելէ, եթէ այդ Սփիւռքին կ՚ուզէ տիրութիւն ընել պէտք է հաղորդակցի արեւմտահայերէնով: Ոմանք կ՚ըսեն այդ անձը արեւմտահայերէն չի գիտեր: Ըստ պաշտօնական սկզբունքի պէտք է սորվի: Ի հարկէ, երբ մենք միասնական գրական հայերէն կազմաւորենք, արեւմտահայերէն սորվիլը պէտք չըլլար: Բայց մինչեւ հիմա պէտք էր: Քանի՞ Հայաստանի նախագահ կամ վարչապետ Սփիւռք երթալով արեւմտահայերէնով հաղորդակցած է: Չկայ նման մէկը: Կամ արեւմտահայու զաւակները, որ հայրենադարձ են, երեսուն հազարէն աւելի են՝ Սուրիա, Լիբանան, Եգիպտոս եւ Եւրոպայէն անոնց զաւակները ինչո՞ւ պիտի պարտաւորուին միայն արեւելահայերէն սորվելու եւ աբեղեանական ուղղագրութիւնը: Անցեալին ըսեր եմ, Հայաստանի օրէնսդրութեան եւ սահմանադրութեան մէջ գրուած է, որ փոքրամասնութիւններուն լեզուն պիտի պահուի: Եզդիներուն լեզուն կը պահուի: Ինչո՞ւ արեւմտահայերուն լեզուն պիտի չի պահուի Հայաստանի մէջ: Պետական դպրոցներուն մէջ արեւմտահայերէն չի դասաւանդուիր:

Երբ որ ասիկա լաւ մը ուսումնասիրես խորապէս, կը տեսնես, որ պետական խտրականութիւն կը գործադրուի: Որպէսզի նման հարցեր չծագին ապագային ուզեցինք միասնական աշխարհաբար գրական հայերէնը ձեւաւորել:

Այդ է նպատակը: Մէ՛կ ազգ, մէ՛կ հայրենիք, մէ՛կ լեզու, մէ՛կ ուղղագրութիւն: Այդ պիտի ըլլայ հայութեան հիմքը:

Օտարաբանութիւնը պէտք է տուգանուի՞ կամ ոչ:

Պետականօրէն հաստատուած է սահմանադրութեան օրէնքի մէջ, որ կ՚ըսէ. «Հայաստանի պետական պաշտօնական լեզուն գրական հայերէն է: Պետական պաշտօնական անձը պարտաւոր է պահել լեզուի անաղարտութիւն: Այն պետական անձը, որ կը խախտէ այդ օրէնքը պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուի»: Չըսեր, թէ ի՞նչ պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուի: Նկատողութիւն, պատիժ, տուգանք, գործէ հեռացուի... ոչինչ բան մը չ՚ըսեր: Բայց ինչպէս նախապէս ըսինք ներկայիս վարչապետը մէջտեղ բերաւ, որ Հայաստանի դրօշակը եթէ փոշոտ ըլլայ կամ գունատ, այդ անձը կամ կառոյցը կամ կազմակերպութիւնը պիտի տուգանուի: Այսինքն, վարչապետին համար աւելի կարեւոր է դրօշակին գունատութիւնը քան թէ հայերէն լեզուի մաքրութիւնը: Կրնա՞ք երեւակայել: Անհասկնալի հիւանդագին մտածելակերպ է: Գիտէք ինչո՞ւ, որովհետեւ ազգը կազմող սիւները հետեւեալներն են: Երկիր, հայրենիք՝ Հայաստան, ժողովուրդ՝ հայ, լեզու՝ հայերէն, կրօն՝ առաքելական կամ ազգային քրիստոնեայ, մշակոյթ, աւանդութիւն: Ասոնք են ազգը կազմող եւ պահող սիւները: Հիմա վարչապետը ինքնիր լեզուին այնքան կարեւորութիւն չի տար, որքան դրօշակին տժգունութեան: Հիմա, քանի՞ միջին եկամուտէն պակաս անձիք, եթէ դրօշակ դրած են իրենց տան վրայ ցած պիտի առնեն, որպէսզի չտուգանուին: Սակայն քանի՞ հոգի խորհրդարանի մէջ «պրոցես», «սենսացիա», «էմոցիոնալ», «ռեկորտ», «սենատ», «չեմպիոն» ըստողները պիտի չտուգանուին: Անտրամաբանական է: Հայաստանի պետութիւնը պէտք է յարգէ իր օրէնքները: Այդ օրէնքներէն մէկուն մէջ կ՚ըսէ Հայաստանի պետութիւնը լեզուի հոգածութիւն պիտի տանի: Ո՞ւր է այդ հոգածութիւնը: Լեզուի հոգածութիւն չի տարուիր, բայց դրօշակի վրայ փոշի բռնելը կամ գոյնի տժգունութեան մասին աւելի կարեւորութիւն կու տայ: Կրնաք երեւակայել ի՞նչ մտածելակերպ է: Որպէսզի ժողովուրդը տուգանուի նախ պետութիւնը որպէս երկրին, ժողովուրդին, ազգին պահպանող, պաշտպանող, հոգատարող պէտք է նախ որոշ քայլեր առնէ: Այդ կը սկսի Խորհրդարանէն:

Հայաստանի Խորհրդարանին մէջ պիտի սկսին մաքուր հայերէն բառապաշարով հաղորդակցիլ: Անոնք որոնք չեն հաղորդակցիր մաքուր հայերէնով նկատողութիւն պէտք է ստանան, ապա տուգանքի ենթարկուին: Ետքը իրենց պէտք է տրուի գրկոյք մը այն օտար բառերու, որ կը գործածուին Ազգային Ժողովին մէջ եւ անոնց համապատասխան հայերէնը սորվին: Երբ որ նման գործընթաց ըլլայ պետական հոգածութեամբ լեզուի հանդէպ, յաջորդ վեց ամսուան մէջ օտար բառեր չեն գործածեր: Յաջորդը պիտի ըլլայ դպրոցներուն մէջ, ուսուցիչներուն, տեսչութիւններուն պիտի յանձնարարուի, որ այն օտար բառերը որոնք կը գործածեն անոնց հայերէն համարժէքները տպուին մի քանի էջի մէջ եւ աշակերտներուն բաշխուին: Ապա պահանջուի իրենցմէ, որ մաքուր հայերէն բառերով հաղորդակցին:

Հայ մանչուկն ու աղջնակը խելացի են, շուտով կը սորվին: Բայց այդ ուղղութիւնը տուող

Շար.ը էջ 15

St. Gregory Armenian Apostolic Church Men's Forum
(Ladies & Families Always Welcome)
Distinguished Speaker Series

Thursday, January 18, 2024 – 6:30 P.M.

Special Guest Speaker: Perry Minasian
Los Angeles Angels General Manager

This will be an amazing evening hearing from a very Proud Armenian outlining his Armenian Heritage and where he started as a young batboy for the Texas Rangers to now the General Manager of the Los Angeles Angels and what transpired in between.

Perry's connection to the Armenian Church and Hye Camp and his strong feelings for his Armenian roots and his motivation to succeed.

Following The Presentation Will Be A Great Opportunity For Questions & Answers!!

At St. Gregory the Illuminator Church "Geragos Hall" 2215 E. Colorado Blvd., Pasadena

RSVP'S Are A Must As Dinner Will Be Served ***Church Donation $30***

To pay online via credit card, venmo/paypal: https://donorbox.org/st-gregory-men-s-forum

Church Off. : 626-449-1523, Hilda Gourdikian: 626-695-9899, Ardash Gourdikian: 626-399-1914

Sponsor A Dinner in Memory of a Loved One, a Birthday, an Anniversary, in Recognition of a Friend or Family Member, a Graduation & for any Other Event. Please Contact Hilda Gourdikian above.

Վեց Հարիւր Տարուան Դեգերումից Յետոյ Հայաստան Վերադարձաւ 15-րդ Դարի Ձեռագիր Մատեանը

Շուրջ վեց հարիւր տարուան դեգերումից յետոյ Հայաստան վերադարձաւ 15-րդ դարի մեծարժէք Աւետարանը, որը Մատենադարանին ընծայաբերելու հանդիսաւոր արարողութիւնը տեղի ունեցաւ Դեկտեմբերի 14-ին:

Միջոցառմանը ներկայ ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը շնորհաւորեց կարեւոր իրադարձութեան առթիւ: «Ուզում եմ շնորհակալութիւն յայտնել Հայաստանի բոլոր օրինապահ հարկ վճարողներին, որոնց վճարած գումարներից է ՀՀ կառավարութիւնը հնարաւորութիւն ունենում նաեւ այսպիսի խնդիրներ լուծել: Սա ընդգծում եմ, որ Հայաստանի Հանրապետութեան հարկ վճարողները տեսնեն, որ իրենց կատարած վճարումները ծախսւում են նաեւ նման նպատակների համար»,-նշեց Փաշինեանը:

Նա չի կարծում՝ պետական պիւտճէի ծախսերը արդիւնաւէտ հասցրել են կատարեալի, սակայն մատեանի վերադարձը կարեւոր արձանագրում է համարում: «Մեր քաղաքականութիւնը հանգում է նրան, որ բարերարութեան տրամաբանութիւնը պէտք է փոխարինել օրինապահ հարկ վճարման տրամաբանութեան, որովհետեւ ամենամեծ բարերարներն իրենց հարկերը պարտաճանաչ վճարողներն են, որոնք ուժեղացնում են պետութիւնը, պետական ինստիտուտները եւ պետութիւն էլ իր հերթին հնարաւորութիւն է ստանում ուժեղացնել իր հոգեւոր, արժէքային ու մշակութային հիմքերը»,-հաւաստիացրեց Նիկոլ Փաշինեանը:

ՀՀ վարչապետն ընդգծեց՝ մեծ միջոցներ են տրամադրում Հայաստանում մշակութային յուշարձանները պահպանելուն, վերականգնելուն, գիտութեանը ֆինանսաւորելուն, որ այդ յուշարձանների հետազօտումը, պահպանումը, ուսումնասիրութիւնն աւելի ինստիտուցիոնալ հիմքի վրայ դրուի:

Մատենադարանի տնօրէն Արա Խզմալեանը ձեռագիր մատեանի ընծայաբերումը մեծագոյն տօն է համարում ե՛ւ Մեսրոպ Մաշտոցի անուան հին ձեռագրերի գիտահետազօտական ինստիտուտի ե՛ւ հայագէտների համար:

«Ընդամէնը երկու ամիս առաջ հայագիտական միջազգային հարթակներում, ցանցերում յայտնուեց լուր, որ եւրոպական աճուրդում յայտնուել է մի ձեռագիր մատեան, որը բացառիկ հետաքրքրութիւն է ներկայացնում: Մտածեցինք՝ լաւ կը լինէր, որ այդ մատեանը հանգրուանէր Մատենադարանում: Կապուել եմ մատեանի սեփականատիրոջ հետ ու խնդրել մէկ շաբաթով այն աճուրդից հանել, յետոյ կապ եմ հաստատել ՀՀ ԿԳՄՍ նախարար, Մատենադարանի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ Ժաննա Անդրէասեանի հետ: Այսօր ձեռագիրը Մատենադարանում է»,-պատմեց Խզմալեանն ու շնորհակալութիւն յայտնեց ՀՀ կառավարութեանը աջակցութեան համար:

Ըստ Արա Խզմալեանի՝ ձեռագիր մատեանի վերադարձով մեկնարկում է հաւաքչականութեան պետական քաղաքականութիւնը, ինչը գնահատելի է, քանի որ միջազգային շուկայում հայերէն ձեռագրերը շատ բարձր արժէք ունեն:

Անդրադառնալով Մատենադարանի ներկայիս գործունէութեանը՝ տնօրէնն ասաց՝ թեւակոխում են բարեփոխումների մի նոր

Շար.ը էջ 15

Տեղի Ունեցաւ «Շուշին Կովկասի Մարգարիտ» Գիտաժողովը

Դեկտեմբերի 1-12-ին, Ֆրանսայի «Արեւելեան Լեզուներու եւ Քաղաքակրթութիւններու Ազգային Հաստատութեան» մէջ (INALCO) տեղի ունեցաւ «Շուշին Կովկասի Մարգարիտ» խորագիրով երկօրեայ գիտաժողովը: Սոյն միջոցառումը կազմակերպուած էր «Արեւելեան Լեզուներու եւ Քաղաքակրթութիւններու ազգային հաստատութիւններու (INALCO) եւ հիմնադրամի «Յիշատակարան» նախագիծի նախաձեռնութեամբ:

Գիտաժողովի բացման առթիւ Գարեգին Վարդապետ Համբարձումեանը ներկաներուն փոխանցեց Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի օրհնութիւնն ու գնահատականը:

Այնուհետեւ ողջոյնի խօսքով հանդէս եկաւ Ֆրանսայի սենատի փոխ նախագահ Փիեռ Ուզուլիասը:

Սոյն գիժաժողովին ներկայ էին Ֆրանսայի Հայոց Թեմի առաջնորդ Գերշ. Տ. Գրիգոր Վրդ. Խաչատրեանը, Ֆրանսայի մօտ Հայաստանի դեսպան Տիկին Յասմիկ Տոլմաճեանը, Ֆրանսայի Մշակութային Ժառանգութեան Ազգային հաստատութեան տնօրէն Շարլ Բերսոնաժը, ինչպէս նաեւ հայ եւ օտարազգի գիտնականներ, քաղաքական, հասարակական եւ մշակութային գործիչներ:

Գիտաժողովի ընթային ներկայացուեցան զեկոյցներ նուիրուած Շուշիի եւ առհասարակ Արցախի հոգեւոր մշակութային ժառանգութեան պահպանութեան խնդիրներուն եւ ուղենշուեցան այդ ուղղութեամբ հայ ու ֆրանսացի գործիչներու համագործակցութեան ճանապարհները:

Հոգեշնորհ Գարեգին Վրդ. Համբարձումեանը բանախօսեց «Շուշին որպէս կրթական եւ հոգեւոր կեդրոն Արցախի թեմին մէջ եւ Սուրբ Էջմիածնի առաքելական մշակութային ժառանգութեան պահպանման մէջ» թեմայով: Ան ներկայացուց նաեւ Ատրպէճանի սրբավայրերու թիրախաւորման եւ պատմամշակութային ոչնչացման փաստագրուած ապացոյցներ ու միջազգային հանրութեան կողմէն ձեռք առնուելիք քայլերու առաջարկներ:

Արժանթինահայ Բալլօ Էլմասեանի Առասպելական Բարեսիրական Մարաթոնը Ի Նպաստ Արցախէն Տեղահանուած Հայերուն

Պուէնոս Այրէսէն ստացուած հաւաստի աղբիւրներէն կ՛իմանանք թէ արժանթինահայ առասպելական ազգային Բալլօ Էլմասեան իր 14րդ մարաթոնը նուիրած է Արցախէն բռնի տեղահանուածներու օժանդակութեան ֆոնտին եւ Շիրակի հայերուն:

Բժիշկ Բալլօ Էլմասեան 2002 թուականին, Տանիէլ Սթամպուլեանի հետ համագործակցաբար հիմնած է ոչ հասութաբեր բարեսիրական միութիւն մը, աջակցելու համար համաճարակային հիւանդութիւններէ տառապողներուն: Ան իր տարեկան հանգանակային մարաթոններով մեծ յաջողութիւն եւ ընդունելութիւն գտած է: Արդարեւ, 14 օրուան ընթացքին այս տարի 600 քիլոմեթր ճամբան հատելով ժամանած է Արժանթինէն Ուրուկուէյ: Երթուղիի աւարտին առասպելական մարզիկն ընդունուած է ստուար թիւով հայ եւ տեղաբնակ հասարակութեան կողմէ, որոնք եկած էին Մոնթէվիտէօն զինք դիմաւորելու, դրօշներով , բարի գալուստի պաստառներով եւ վանկարկումներով:

Ultra Marathon կոչուող սոյն մարդասիրական բացառիկ նախաձեռնութիւնը լայն արձագանգ գտաւ Արժանթինի եւ Ուրուկուէի լրատուական ու մարզասէր շրջանակներուն կողմէ: Համացանցի միջոցով եւս այս լուրը մեծ տարածում ունեցաւ:

MEHER BABIAN, D.D.S.
General Dentistry
Տոքթ. Մհեր Պապեան
Ատամնաբոյժ
1111 S. Glendale Ave., Suite 206
Glendale, CA 91205
Tel: (818) 547-0884
Fax: (818) 547-9360

ԱՀԱԸ-ը Կը Մեկնարկէ

Շարունակուած էջ 11-էն

կէտ կարիքները:

Այդ նպատակով Լոռիի, Շիրակի, Տավուշի, Սյունիքի եւ Գեղարքունիքի մարզերուն մէջ ապաստանած արցախցի ընտանիքներուն ծրագիրը կը նախատեսէ աջակցիլ.

- տուներու վարձավճարներու փոխհատուցումով, վերանորոգումով,

- կեդրոնացուած համայնք ձեւավորելու նպատակով առաւել խոցելի ընտանիքներուն բնակելի տան ապահովմամբ

- կենսապայմաններու բարելաւման միտուած վերապատրաստումներով,

- գոյքի կամ սարքերու տրամադրութիւնով,

- փոքր աշխատանքներ հիմնելով

- աշխատանքի տեղաւորման հարցերու աջակցութեամբ,

- գիւղատնտեսական զարգացման զօրացումով,

Հոգեբանական ծառայութիւններու մատուցմամբ

- եւ ըստ կարիքի, այլ կառոյցներու ուղղորդութեամբ:

Միաժամանակ աջակցութեան ծրագրի շրջանակին մէջ, Արարատի, Կոտայքի, Արագածոտնի, Արմավիրի, Վայոց Ձորի մարզերուն եւ Երեւանի մէջ ապաստանած ընտանիքները կը ստանան նիւթական օգնութիւն՝ հոգալու իրենց միջնաժամկէտ կարիքները:

Կոչ կ'ընենք ձեզի ձեր շարունակական աջակցութեան եւ աղօթքներուն համար: Ձեր ձեռքի տուած մենք պիտի օգնենք մեր եղբայրներուն եւ քոյրերուն յաղթահարել այս դժուարին ժամանակը:

ԱՀԱԸ-ի կողմէ Արցախի ժողովուրդին ցուցաբերուող շարունակական աջակցութեան մասին աւելին իմանալու եւ նուիրատուութիւններու համար կրնաք այցելէք մեր կայքը www.amaa.org: Դուք կրնաք նաեւ ուղարկել ձեր PROJECT REVIVE-ի նուիրատուութիւնները ԱՀԱԸ-ին՝ հասցէագրուած Armenian Missionary Association of America, 31 West Century Road, Paramus, NJ 07652:

Այժմ ՀՀ տարբեր մարզերուն մէջ կը գործեն ԱՀԱԸ-ի տասնեակ մը կեդրոններ: Շուրջ 500 աշխատակիցներու միջոցով ընկերակցութիւնը կ'իրականացնէ կրթական, սոցիալական, առողջապահական, տնտեսական եւ հոգեւոր-մշակութային ծրագիրներ:

Ակնարկ Եւ Խորհրդածութիւններ

Շարունակուած էջ 12-էն

ւորաբար Եգիպտոս, Սէուտկան Արաբիա եւ Յորդանան, որպէսզի անոնք ի գործ դնեն իրենց ազդեցութիւնը խափանելու համար Թուրք-Ազէրի ոճրային ծրագիրները Հայաստանի եւ հայութեան նկատմամբ:

Արաբական աշխարհը Հայը ճանչցած է որպէս հաւատարիմ, շինարար եւ երախտագէտ ժողովուրդ: Հայը միշտ եղած է արաբներու կողքին: Հայ Ցեղասպանութենէն մազապուրծ ճողոպրած բեկորները, Տէր Զօրներէն հաւաքուած, ապաստան գտան, հոծ թիւով, հաստատուելու մասնաւորաբար Սուրիա եւ Լիբանան: Անոնք գաղթական քնացան եւ յաջորդ օրը տեղւոյն լիարժէք քաղաքացի դարձան: Հայ կեանք եւ մշակոյթ կերտելու կողքին, անոնք նաեւ իրենց նպաստը բերին արաբական ընկերային եւ տնտեսական վերելքին:

Ես լաւատես եմ: Ունիմ այն հաստատ համոզումը որ արաբական շատ մը երկիրներ այս օրհասական օրերուն մեր կողքին դիրք կրնան բռնել:

Վեց Հարիւր Տարուան Դեգերումից Յետոյ

Շարունակուած էջ 14-էն

շրջան: «Որքան հին են մեր արժէքները, այնքան նոր պէտք է լինեն կառավարման մոտելները, այդ արժէքների հանրայնացման ու միջազգայնացման մեխանիզմները: Մատենադարանի նպատակն է անել հնարաւորը, որ այն չընկալուի միայն որպէս ազգային խորհրդանիշ, ամէն հայի ենթագիտակցութեան մէջ ձեւաւորուած արքետիպ, այլ լինի կենդանի ներկայութիւն, բանականութեան, գիտելիքի հանդէպ պատկառանքի, աշխարհի առաջ բաց լինելու եւ բոլոր առաջադիմական փոխակերպումները իւրացնելու կեդրոն»,-շեշտեց Խզմալեանը:

Ձեռագիրը Մատենադարանին յանձնեց ՀՀ կրթութեան, գիտութեան, մշակոյթի եւ սպորտի նախարար Ժաննա Անդրէասեանը: Միջոցառումն ուղեկցուեց «Հովեր» պետական կամերային երգչախմբի կատարումներով:

Երեկոյին պաշտօնապէս բացուեց նաեւ «Սուրբ Ծնունդ. մանրանկարչական ներշնչումներ» ցուցահանդէսը, որի համադրող Տաթեւ Սարոյեանը տեղեկացրեց՝ ցուցադրութեան գլխաւոր նպատակն է ներկայացնել Սուրբ Ծնունդը մանրանկարչութեան մէջ: «Մեր ցուցադրութեան հիմնական բաղադրիչը մանրանկարչական գլուխգործոցներն են, այն ձեռագրերը, որոնց զգալի մասն առաջին անգամ է ներկայացւում հանրութեանը: Ներկայացուած են նաեւ արծաթէ կազմեր, որոնք պատկերում են տեսարաններ Սուրբ Ծննդից: Սուրբ Ծնունդը ներկայացնում ենք նաեւ հմայլիների մէջ, որոնք պատրաստուել են մարդուն պաշտպանելու նպատակով»,-ասաց Սարոյեանը:

Ցուցահանդէսին այցելելով՝ հետաքրքրասէրները կարող են տեսնել նմուշներ Կիլիկիայի, Վասպուրականի մանրանկարչութեան դպրոցներից, Գանձակից, կան նմուշներ Կոստանդնուպոլսից ու Ղրիմից:

www.massisweekly.com
Weekly News Updates

Պետականօրէն Պէտք է Տուգանուի

Շարունակուած էջ 13-էն

չկայ: Երկրի մը մեծագոյն ուղղութիւն տուողը պիտի ըլլան վարչապետը եւ նախագահը կամ Խորհրդարանի պատգամաւորները: Երբ որ իրենք չեն յարգեր, Սահմանադրութեան «Լեզուի մասին» օրէնքը, ինչպէս կ'ուզէք, որ երեխան դպրոցին մէջ յարգէ: Ուսուցիչը, փաստաբանը, ոստիկանը կամ աղբահաւաքը յարգէ՞ն այդ օրէնքը: Օրինակ տուող չկայ լեզուի մաքրութեան վերաբերեալ: Տուգանելը հարցը չի լուծեր: Հարցին լուծումը տուող պիտի ըլլայ պետութիւնը: Լուծումը կայ, բայց պետականօրէն չի գործադրուիր: Կ'արհամարուի: Վերցուցէ՛ք բոլոր բարձր պաշտօնեաները, որ նստած են ամպիոնէն անդին, կը լսէք «կոնկրետ», «ռեպորտաժ»... ցանկը ունիմ. «լեկենտար» լատիներէն բառը «լեկենտ» բառէն առած են, առասպելական հայերէն բառը կարելի չէ գործածե՞լ: Կ'ըսեն «սենատ» ծերակոյտ չե՞ն կրնար ըսել: Բառարաններուն մէջ կան այս հայերէն բառերը: Ինչո՞ւ համար կ'անտեսեն լեզուի մաքրութիւնը: Դիտաւորեա՞լ է. Ձեմ գիտեր: Դուք որոշեցէ՛ք: Անտեսո՞ւմ է: Արհամարհա՞նք է հայերէն լեզուին հանդէպ: Մարդ մը իր ազգային լեզուն կ'արհամարհէ՞:

Մենք կ'ըսենք մայրենի լեզուն, մայրն է որ սորվեցուցած է նորածնին մաքուր բառապաշար գործածել, որչափ որ գիտէ: Այդ մօրը պաշտօնը պետութիւնը պիտի կատարէ: Դպրոցներուն մէջ ինչո՞ւ համար մաքուր հայերէնով չի հաղորդակցուիր: Հեռատեսիլին մէջ շարունակաբար կը լսենք այս օտար բառերը՝ «պառլամենտ», «պրոցես», «ռեկորտ», «ստանդարտ», «ֆիքսել», «հումանիտար». «հումանիտար»-ը լատիներէն բառ է, «հոմո»՝ մարդ, «հումանօ», «հումանիտար»՝ մարդասիրական նայեցէ՛ք ինչ գեղեցիկ բառ է՝ մարդասիրական:

«Սեզոն» կ'ըսեն, եղանակ չեն ըսեր: «Միկրացիա» լատիներէն բառը առած են վրան ռուսերէնէ ձեւափոխած, եւ ասիկա հիմա մենք Հայաստանի մէջ կը գործածենք փոխանակ ըսելու գաղթականութիւն:

«Կումունիկացիա» նախապէս ինչպէս ըսած ենք Հայաստանի Հանրապետութեան եօթը նախարարութիւններուն անունները օտար են: Հիմա որո՞ւն պիտի տուգանես: Նախարարութիւններո՞ւն, այսինքն՝ պետական մէկ գրպանէն միւս գրպանը պիտի դնե՞ն տուգանքը: Խորհրդարանը պիտի նստի յստակ օրէնսդրութիւն մշակէ հայերէն լեզուի վերաբերեալ: Իրենք, որ կ'ըսեն պատասխանատուութիւն պէտք է յստակեցնեն թէ ի՞նչ է: Առաջին անգամ, որ խախտեն «Լեզուի մասին» օրէնքը պէտք է ստանան նկատողութիւն: Երկրորդ անգամ՝ տուգանք: Երրորդ անգամ՝ պատիժ: Չորրորդ անգամ պաշտօնէն հեռացուին: Խստութիւն պէտք է լեզուի օրէնքը խախտողներուն հանդէպ: Հայոց լեզուն անաղարտ պէտք է պահել: Ամէն պետական պաշտօնեայ՝ նախագահէն, վարչապետէն մինչեւ ոստիկան կամ զինուորական հայոց լեզուն անաղարտ պէտք է պահեն:

Ի՞նչ է նպատակը ցուցապաստառներուն:

Ես ուզեցի նոր ձեռնարկ մը սկսիլ, որպէսզի դպրոցներուն մէջ հայ մանչուկն ու աղջնակը գիտնան իրենց հայերէն լեզուին մաքրութիւնը եւ այդ լեզուին մաքրութեամբ գրուած ոտանաւորները, բանաստեղծութիւնները, քերթուածները, որպէսզի կապուին այդ լեզուին գեղեցկութեանը, ոճաբանութեանը, իմաստին եւ իրենք ալ մաքուր հայերէն բառապաշարով հաղորդակցին: Որպէսզի մաքուր հայերէն բառապաշարով հաղորդակցին մեր պատրաստած Հայերէնի մէջ «Յաճախակի օտար գործածուած բառերու համարժէքներու հայերէն բառարան»-ներէն իրենց նուիրեցինք: Ինչո՞ւ համար, որպէսզի հայ մանուկը գիտնայ դպրոցէն, որ Հայաստանի մէջ գործածած բառապաշարին մէկ հինգերորդը անյարկի օտար բառեր են: Պէտք չկայ այդ օտար բառերը գործածեն, որովհետեւ հայերէն համարժէքները ունինք: Սակայն պետականօրէն այդ հայերէն հարազատ բառերը չեն գործածուիր:

Այլասերութիւն կայ պետութեան մէջ. լեզուի խեղաթիւրում կայ, որ պէտք է փոխուի: Ինչպէ՞ս կ'ըլլայ, որ դուն մայրենի լեզուն խեղաթիւրես: Անհասկնալի է:

Հայաստանի մէջ եղող պետական բարձրաստիճան պաշտօնեան ելոյթ կ'ունենայ հայերէն եւ կը սկսի օտար բառեր գործածել: Որեւէ ուրիշ երկիր չեմ տեսած ես այս երեւոյթը: Կրնայ մէկ կամ երկու օտար բառ գործածել: Հայաստանի մէջն է, որ հայը իր հայրենիքին մէջ այլասերում կը սորվեցնէ: Հակաազգային է այս երեւոյթը: Հակահայկական է: Հայրենատիրութիւն չէ՛, որպէս արդիւնք հայրենասիրութիւն եւ ազգատիրութիւն չէ՛: Պէտք է փոխուի: Պետականօրէն պէտք է տուգանուի օտարաբանութիւնը: Աւելի շատ, աւելի խիստ քան թէ տժգոյն կամ փոշոտ դրօշակը ծածանողը:

Որպէսզի ասիկա իրականանայ հայաստանաբնակ հայը տէր պիտի դառնայ իր լեզուին, եւ ինքը պիտի պահանջէ պետական պատկան մարմիններէն, որ սկսին մաքուր հայերէն բառապաշարով հաղորդակցիլ: Ուր որ ըլլայ, հեռատեսիլի մէջ, ըլլա՛յ գովազդի մէջ, ըլլա՛յ պատգամաւոր, ըլլա՛յ վարչապետ: Նկատողութիւն ըրէ՛ք, պախարակեցէ՛ք, խայտառակեցէ՛ք մինչեւ որ մաքուր հայերէն բառապաշարով հաղորդակցին: Հայերէն լեզուն անաղարտ պիտի պահուի Հայաստանի մէջ: Եւ ո՛չ միայն Հայաստանի մէջ այլ նաեւ Սփիւռքի մէջ:

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀ

ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ

(200 ՀՈԳԻԻ ՀԱՄԱՐ)

1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝

ՀԵՌԱՁԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

Մահացած է Նիկոլայ Ղազարեանը

Կեանքէն հեռացած է «Արարատ-73»-ի ֆութպոլիստ Նիկոլայ Ղազարեանը: Այս մասին յայտնած են թիւ 8 հիւանդանոցէն, ուր վերջին օրերուն կը գտնուէր Ղազարեանը: Նիկոլայ Ղազարեանի մահուան պատճառը ծանր հիւանդութիւնն է:

Նիկոլայ Ղազարեանը ծնած է 1947 թուականին: 1969 թուականէն ԽՍՀՄ ֆութպոլի «Ա» խումբի ախոյեանութեան, այնուհետեւ՝ բարձրագոյն լիկային մէջ հանդէս եկած է Երեւանի «Արարատ»-ի կազմին մէջ: 1971 թուականին «Արարատ»-ի հետ դարձած է ԽՍՀՄ առաջնութեան արծաթէ մետալակիր, 1973 թուականին՝ ԽՍՀՄ բաժակակիր եւ առաջնութեան ոսկէ մետալակիր: Եղած է ԽՍՀՄ պատանեկան եւ երիտասարդական հաւաքականներու անդամ: Պարգեւատրուած է ՀՍՍՀ Գերագոյն խորհուրդի պատուոգրով: Մասնակցած է 229 խաղի, խփած է 49 կոլ:

Մատրիտի «Ռեալը» Խնդիրներ Չունեցաւ՝ 4:1

Սպանիոյ առաջնութեան 17-րդ հանգրուանին Մատրիտի «Ռեալը» ընդունեց «Վիլիառեալին» եւ պարտութեան մատնեց 4:1 արդիւնքով:

Արքայական խումբէն աչքի ինկան անգլիացի կիսապաշտպան Ջուտ Պելինգեմը, պրազիլցի յարձակող Ռոտրիկօն, սպանացի կիսապաշտպան Պրահիմ Տիասը եւ խորուաթ կիսապաշտպան Լուկա Մոտրիչը:

«Ռեալը» 42 կէտով բարձրացաւ առաջին տեղ եւ 1 կէտ առաջ է երկրորդ տեղը գտնուող «Ժիրոնայէն», որը մէկ խաղ նուազ կատարած է: «Վիլիառեալը» 14-րդն է՝ 16 կէտ:

«Պարսելոնան» Խաղցաւ «Վալենսիայի» Հետ. Արդիւնքը 1:1

Սպանիոյ առաջնութեան 17-րդ հանգրուանին ախոյեան «Պարսելոնան» հիւրընկալեց «Վալենսիային» եւ բաւարարուեցաւ հաւասար արդիւնքով՝ 1:1:

55-րդ վայրկեանին հանդիպման արդիւնքը բացաւ «Պարսելոնայի» փորթուկալացի յարձակող Ժոաու Ֆելիչը, սակայն 70-րդ վայրկեանին դաշտի տէրերը վերականգնեցին հաւասարութիւնը սպանացի կիսապաշտպան Ուկօ Կիլիամոնի կոլի շնորհիւ:

«Պարսելոնան» 35 կէտով երրորդն է, «Վալենսիան» 10-րդ տեղն է՝ 20 կէտ:

«Արսենալ», «Աստոն Վիլայի» եւ «Ուեսթ Հեմի» Յաղթանակները

Անգլիոյ Փրեմիեր Լիկայի առաջնութեան 17-րդ հանգրուանին Լոնտոնի «Արսենալը» ընդունեց «Պրայթոնին» եւ առաւելութեան հասաւ 2:0 արդիւնքով:

«Արսենալը» 39 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը:

«Աստոն Վիլան» 2:1 արդիւնքով յաղթեց «Պրենթֆորտին» եւ 38 կէտով երկրորդ տեղը կը գրաւէ:

«Ուեսթ Հեմը» 3:0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց «Ուլվերհեմփթընին» եւ 27 կէտով 7-րդն է:

«Լիվերփուլ»-«Մանչըսթըր Եունայթըտ» Խաղը Աւարտեցաւ 0-0

Անգլիոյ Փրեմիեր Լիկայի առաջնութեան 17-րդ հանգրուանին «Լիվերփուլ» իր դաշտին վրայ մրցեցաւ «Մանչըսթըր Եունայթըտի» հետ: Խումբերը կոլ չկրցան նշանակել եւ հանդիպումը աւարտեցաւ հաւասար՝ 0:0:

«Լիվերփուլ» 38 կէտով երկրորդն է: Նոյնքան կէտ ունի երրորդ տեղը գտնուող «Աստոն Վիլան»: «Մանչըսթըր Եունայթըտը» 7-րդն է 28 կէտով:

«Մանչըսթըր Սիթին» Կորսնցուց Յաղթանակի Առիթը

Անգլիայ առաջնութեան 17-րդ հանգրուանին ախոյեան «Մանչըսթըր Սիթին» ընդունեց Լոնտոնի «Քրիսթալ Փալասին» եւ յաղթանակի լաւ առիթ կիրսնցուց աւելացուած ժամանակին: Քաթալոնացի Խոսեպ Կուարտիոլայի գլխաւորած խումբը 34 կէտով չորրորդն է, «Քրիսթալ Փալասը» 15-րդն է՝ 17 կէտ:

«Նիւքասլ Եունայթըտը» 3:0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց «Ֆուլհեմին» եւ 29 կէտով 6-րդ է, «Ֆուլհեմը» 11-րդ տեղն է՝ 21 կէտ:

Լոնտոնի «Չելսին» սեփական խաղադաշտին վրայ 2:0 արդիւնքով յաղթեց «Շեֆիլտ Եունայթըտին» եւ կը գրաւեց 10-րդ տեղը՝ 22 կէտ: «Շեֆիլտ Եունայթըտը» վերջինն է՝ 8 կէտ:

ՈՒԵՖԱ Ֆուտզալի Ախոյեաններու Լիկայի Եզրափակիչը Կը Կայանայ Երեւանի Մէջ

ՈՒԵՖԱ Ֆուտզալի Ախոյեաններու Լիկայի եզրափակիչը կը կայանայ Երեւանի մէջ: Այս մասին կը յայտնէ ՀՖՖ մամուլի ծառայութիւնը:

Հայաստանի ֆութպոլի ֆետերացիան յաղթող ճանաչուած է Յունաստանի, Լիտվայի, Լեհաստանի, Սպանիոյ եւ Սկովտիոյ հետ մրցակցութեան:

Այսպիսով, առաջին անգամ որեւէ խաղային մարզաձեւի եւրոգաւաթային եզրափակիչը կը կատարուի Հայաստանի մէջ:

Ֆուտզալի Ախոյեաններու Լիկայի «4-ի եզրափակչին» կը մասնակցին սպանական «Պարսելոնան» եւ «Փալմա Ֆուտզալը», ինչպէս նաեւ փորթուկալական «Սփորթինկը» եւ «Պենֆիքան»:

Յիշեցնենք, որ ՈՒԵՖԱ Ֆուտզալի Ախոյեաններու Լիկայի գործող ախոյեան «Փալմա Ֆուտզալի» կազմէն հանդէս կու գայ ֆուտզալի Հայաստանի ազգային հաւաքականի դարպասապահ Լուանը, որ ճանաչուած էր ՈՒԵՖԱ Ֆուտզալի Ախոյեաններու Լիկայի 2023 թ. եզրափակիչ մրցաշարի լաւագոյն ֆուտզալիստ:

Կիսաեզրափակիչները կը կայանան Մայիսի 3-ին, երրորդ տեղի հանդիպումը եւ եզրափակիչը՝ Մայիսի 5-ին:

Բոլոր հանդիպումները կը կայանան Կարէն Դեմիրճեանի անուան Մարզահամերգային համալիրին մէջ:

ՊՍԺ-ն Աւելացուած Ժամանակին Կորսնցուց Յաղթանակը

Ֆրանսայի առաջնութեան 16-րդ հանգրուանին ախոյեան ՊՍԺ-ն մրցակիցի դաշտի վրայ մրցեցաւ «Լիլի» հետ: Սպանացի Լուիս Էնրիքէի գլխաւորած խումբը յաղթանակի առիթը կորսնցուցաւելացուած ժամանակին:

66-րդ վայրկեանին 11-մեթրանոցէն կոլի հեղինակ դարձաւ փարիզեան խումբի ֆրանսացի յարձակող Կիլիան Մպապէն:

«Լիլին» պարտութենէն փրկեց գանատացի յարձակող Ջոնաթան Տեւիտի կոլը աւելացուած չորրորդ վայրկեանին:

ՊՍԺ-ն 37 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը եւ 5 կէտ առաջ է երկրորդ տեղը գտնուող «Նիսէն»: «Լիլը» չորրորդն է՝ 28 կէտ:

Հարի Քէյնի Տուպլը Նպաստեց «Պայրընի» Յաղթանակին

Գերմանիոյի առաջնութեան 15-րդ հանգրուանին ախոյեան Միւնիխի «Պայրընը» ընդունեց «Շթութկարտին»: Գերմանացի Թոմաս Տուխելի գլխաւորած խումբը յաղթեց 3:0 արդիւնքով:

Տուպլի հեղինակ դարձաւ անգլիացի յարձակող Հարի Քէյնը, աչքի ինկաւ նաեւ հարաւքորեացի պաշտպան Կիմ Մին Ջէնը:

«Պայրըն» (14 խաղ) 35 կէտով երկրորդն է եւ 4 կէտ ետ է առաջատար «Լիվըրքուսընէն», որ կատարած է 15 հանդիպում: «Շթութկարտը» չորրորդն է՝ 31 կէտ:

«Ռեալն» ու «Պարսելոնան» Կը Ստանան 1-ական Միլիառ Եւրօ, Եթէ Իրականութիւն Դառնայ Եւրոպայի Սուփերլիկան

Մատրիտի «Ռեալն» ու քաթալոնական «Պարսելոնան» կը ստանան 1-ական միլիառ եւրօ, եթէ իրականութիւն դառնայ եւրոպական Սուփերլիկան, կը հաղորդէ Mundo Deportivo-*ն: Ներդրողները պատրաստ են նախագծի համար յատկացնել սկզբնական 15 միլիառ եւրօն:*

Նախապէս յայտնի դարձած էր, որ Մատրիտի «Ռեալի» նախագահ Ֆլորենտինօ Փերեսը կը բանակցի 50-60 ակումբներու հետ Սուփերլիկայի ստեղծման հարցով: Ան կ'ունենայ երեք բաժանում: Հանդիպումները կը կատարուին Երեքշաբթի, Չորեքշաբթի եւ Հինգշաբթի՝ Ախոյեաններու Լիկայի, Եւրոպայի Լիկայի եւ Կոնֆետրենցիաներու Լիկայի հանդիպումներու օրերուն:

2021թ. Ապրիլին «Ռեալը», «Պարսելոնան», «Եուվենտուսը», Մատրիտի «Աթլետիկօն», «Միլանն» ու «Ինտերը», «Մանչըսթըր Եունայթըտը», «Մանչըսթըր Սիթին», «Չելսին», «Լիվերփուլը», «Թոթենհեմն» ու «Արսենալը» յայտարարեցին Սուփերլիկայի ստեղծման մասին, սակայն ՈւԵՖԱ-ի եւ ազգային ֆետերացիաներու ճնշման եւ պաժամիջոցներու սպառնալիքի տակ հրաժարեցան գաղափարէն: